ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

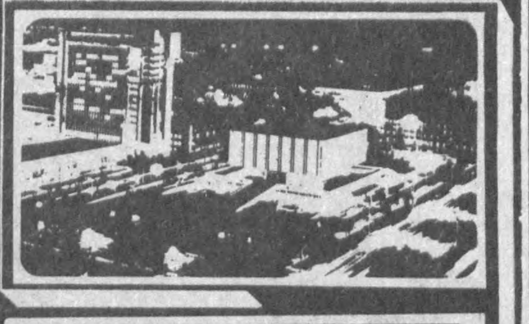

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 13 (8.748) ◆ 1996 йил ◆ 31 январь, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

ТОШКЕНТ ШАҲАР ФАОЛЛАРИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

Кеча Тошкент шаҳар фаолларининг йиғилиши бўлди. Йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов кириш сўзи билан очди.

Фаоллар йиғилишида «Тошкент шаҳри халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1995 йилги режалари бажарилишининг якунлари ва 1996 йилда барқарор ишлашни таъминлаш юзасидан вазифалар» тўғрисидаги масала муҳокама этилди. Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари Равшан Файзуллаев шу ҳақда маъруза қилди.

БУЮРТМАЧИЛАР САФИ ОРТЯПТИ

Тошкент қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси томонидан тайёрланаётган машиналарга бўлган талаб йил сайин ортиб боряпти. Шуни ҳисобга олган корхона ишчилари маҳсулотлар турини ошириб, сифатини яхшилаш йўлида изланмоқда.

Янги йилнинг дастлабки ойида бу ерда бир нечта янги турдаги дастгоҳларни ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Масалан, чигит ва ғўзалардан ёғ сиқиб оладиган, дарахт ғўлаларига ишлов берадиган техникалар шулар жумласидандир. Корхона меҳнат аҳли ҳар иккала янги маҳсулотнинг дастлабки туркумини, яъни улардан 200 донасини ишлаб чиқарди.

Шунингдек бирлашма чет эллик фирмалар билан ҳамкорлик қилиш борасида ҳам самарали ишларни амалга оширмоқда. Фикримизнинг далили учун биргина Американинг «Кейс-Корпорейшн» фирмаси билан бўлаётган ҳамкорликни айтиб ўтиш кифоя. Бу йил мана шу ҳамкорлик туфайли серияли равишда дон маҳсулотларини йиғишда ишлатиладиган янги комбайнлар ишлаб чиқарилади.

Айниқса бу йил корхона номига маҳсулотлар етказиб бериш юзасидан хорижлик ва қардош республикалардан буюртмалар кўплаб келяпти. Яқинда бирлашмада бир гуруҳ туркманистонлик машинасозлар бўлишиб, улар бу йил ушбу корхона билан 600 та қишлоқ хўжалик машиналарини етказиб бериш хусусидаги шартномани имзолаб кетишди. Бирлашма меҳнат аҳли бундай буюртмаларни Қозоғистон, Тожикистон ва Озарбайжон дала меҳнаткашларидан ҳам олишган. Ҳозир ишчи ва муҳандислар юқоридаги буюртмаларни ўз муддатида бажариш учун астойдил меҳнат қилишяпти.

Маҳмуд ОРИПОВ.

Эски шаҳар ёшаради

САҒБОНГА БИР КЕЛИНГ

Суратли лавҳа

Ҳозир Сағбон кўчасидан ўтган кишининг албатта кўнгли хушнуд, дили равшан тортади. Яқин кунлар ичида Форобий кўчаси ҳам худди ана шундай тусга киради.

Бекатда ўтирган икки нуронийнинг суҳбатига одобдан бўлмаса-да, қулоқ солдим.

— Хўб замонлар келдими, биродар. Айни ёшлик йилларимиз чанг-тупроқ кўчаларда куз-қиш кунлари тизза бўйи лой ва қорларни кечиш билан ўтганди. Қараб кўзларимга ишонмайман. Кенг ва равон кўчаларда ғизиллаб ўтаётган транспортлардан пиёда юрувчи йўловчилар кўп-а.

— Э, нимасини айтасан, — шеригининг сўзларини тасдиқлади иккинчиси. — Мана кўрасан яқин кунларда биз истиқомат қилаётган Форобий кўчасини ҳам ҳеч ким танимай қолади. Қишнинг чирсиллаган совуқ кунларига қарамай йўлсозлар тинимсиз ишлашаяпти. Эртадан кечгача трактор ва «ЗИЛ» машиналарининг овози тинмайди, — дея қўли билан олд томонга ишора қилди.

Йўлсозларнинг қаерда ишлаётгани бизга ҳам керак эди. Ана шу ишора билан Форобий кўчасининг иккинчи қисми, ғарб томонга қараб йўл олдик. Бу ердаги бунёдкорлик ишлари тугай деб қолибди. Кўтарма кранлар ёрдамида йўлкалар учун плиталар, асфальт ётқизишдан олдин тўкилаётган шағалларни текислаш, йўл чироқлари ҳамда электр транспорти учун ўрнатилаётган бетон устунларни жой-жойига қўйиш ишлари жадал борарди. Кун совуқ бўлишига қарамай, бунёдкорлар ўзгача ғайрат билан ишлашмоқда. Бизга пешвоз чиққан Тошкент ободонлаштириш бош бошқармасига қарашли «Жавоҳир» йўл корхонасининг бош муҳандиси Абдуғаффор Абдуллаев шу кунларда қилаётган ишлар ҳақида гапириб берди:

— Жамоамиз аъзолари 1994 йилда Вазирлар Маҳкамасининг, «Тошкентнинг Эски шаҳар қисмини қайта қуриш ва обод қилиш тўғрисида»ги қарорини ҳаётга тадбиқ этиш борасида астойдил ишга киришдилар. Даставвал Сағбон кўчасидаги ўзимизга тегишли ишларни бажариш билан бир қаторда троллейбуслар учун подстанция қуриш билан банд бўлдик. Бу кўчани фойдаланишга топширганимиздан кейин эса Форобий кўчасини таъмирлаш ва қайта қуриш ишларини жонлантириб юбордик. Кўчанинг бир километрдан зиёд иккинчи бўлаги яқин кунлар ичида тўлиқ асфальтланиб, фойдаланишга топширилади. Бу ишда 24 нафар йўлсоз баҳоли-қудрат меҳнат қилмоқда. Айниқса Абдукарим Солиҳов (бригадир), Ўткир Медетов, Ботир Тулебоев, Саидакбар Ботиров, Исмоил Мамадалиев (кранчи)ларнинг қўшаётган ҳиссаларини алоҳида тилга олсак арзийди. Бошқармамиз раҳбарлари Баҳодир Нуритдинов, Икром Тўрақулов, Шукур Юсупов (корхона раҳбари)нинг биз, ишчиларга кўрсатаётган ғамхўрликларидан мамнунмиз. Улар доимо керакли материаллар билан ҳамда моддий таъминланишимизда ўзлари бош-қош бўлишмоқда.

Ўзим ҳар сафар Сағбон кўчасидан ўтганимда қилган ишларимиз зое кетмаганидан, мустақил юртимизнинг инсонларига шундай равон ва кенг кўчаларни тақдим этганимиздан фахрланаман. Ҳаётда қўлингдан келса кўприк, чойхона, равон йўллар бунёд этгин, деган доно сўзларни кўп эшитганман. Бизнинг жамоамиз шундай шарафли ишни бажараётганидан хурсандман.

Гулчеҳра МУРОДОВА.

СУРАТЛАРДА: *(чапдан) бригадир Абдукарим Солиҳов, бош муҳандис Абдуғаффор Абдуллаев ва ишчи Ўткир Медетовлар навбатдаги иш режасини кўздан кечиришмоқда; Форобий кўчасининг иккинчи қисмида олиб борилаётган ишлардан лавҳалар.*

Рустам Шарипов олган суратлар.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ 30 январь куни Олий Мажлис Раиси Эркин Халилов Корея Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Со Кон Ини унинг илтимосига биноан қабул қилди.

❑ Вазирлар Маҳкамасида республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков раислигида эпидемияга қарши республика фавқулодда комиссиясининг мажлиси бўлди.

❑ Тошкентда қишлоқ хўжалик корхоналарини ёпиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятларига айлантириш масалаларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

❑ Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодекси 1996 йил 1 апрелдан амалга киритилади.

❑ Тошкент шаҳридаги «Тикланиш» корейс жамияти ташкил этилганининг уч йиллиги арафасида Корея Республикаси Президенти Ким Ен Самнинг фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

❑ Индонезия Республикасининг Тошкентдаги элчихонасида ушбу мамлакат ҳукуматининг «Экосан» халқаро хайрия жамғармасига инсонпарварлик ёрдамини топшириш маросими бўлди. Тиббий жиҳозлар ва дори-дармонлардан иборат мазкур кўмак Оролбўйидаги оғир экология шароитида фаолият олиб бораётган шифохоналарга жўнатилади.

❑ Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат Катта театри саҳнасида П. Чайковскийнинг «Уйқудаги гўзал» балети намойиш этилди. Ундаги асосий ролларидан бирини япон балет сулоласи вакили, ёш раққоса Юкико Ивата ижро этди.

❑ Учинчи қишки Осиё ўйинлари пойтахти Харбин шаҳри спортнинг ана шу тури бўйича энг кучли вакилларни кутмоқда. Ана шу ўйинларда Ўзбекистон спортчилари ҳам биринчи марта иштирок этадилар. Бугун Тошкент — Пекин йўналиши бўйлаб бизнинг командамиз Хитойга жўнаб кетди. Команда таркибига спортнинг қишки тури бўйича мусобақаларда иштирок этадиган энг кучли ўн нафар юртдошларимиз киритилган.

❑ Кеча Валюта биржасида бўлиб ўтган навбатдаги савдода 1 АҚШ долларининг қиймати 36 сўм 10 тийин даражасида қайд этилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Кеча Қозоғистоннинг янги чақириқ парламенти биринчи сессияси ўз ишини бошлади. Сессияда Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев нутқ сўзлади. Янги парламент иккита палатадан иборат.

❑ Беларусь Президенти Александр Лукашенко кеча бу ерга ташриф билан келган Россия ташқи ишлар вазири Евгений Примаков билан учрашди. Учрашувда иқтисодий ва ҳарбий-сиёсий масалалар муҳокама этилди. Бугун Евгений Примаков Украинага ташриф билан келади.

❑ Қирғизистон Президенти Асқар Акаевнинг Фармонига кўра ўзбекистонлик бир гуруҳ жамоат, фан, маданият ва санъат намояндалари қўшни давлатнинг юксак унвонлари ва фахрий ёрлиқлари билан тақдирландилар. Улар икки қардош мамлакат ўртасидаги дўстлик ришталарини мустаҳкамлаш ишига қўшган ҳиссаси ва «Манас»нинг 1000 йиллигини байрам қилишда фаол иштирок этганликлари учун шундай мукофотга сазовор бўлдилар.

❑ Кеча халқ таълими ходимларининг Бутунроссия иш ташлаши бошланди. Иш ташловчилар кўп миллиардли қарзларни тўлашни талаб қилмоқдалар.

❑ 1 февралдан бошлаб Грузияда нон нархи 40 фоизга ошириладиган бўлди.

❑ Қирғизистонда минтақавий славяншунослик институти ташкил этилди.

❑ Доғистоннинг Первомайск қишлоғида дудаевчилар томонидан қўлга олинган новосибирсклик 17 милиционердан бештаси озод қилинди. Қолган 12 кишини озод этиш бўйича музокаралар олиб борилмоқда.

❑ Молдовада энергетика тақчиллиги оқибатида 600 дан зиёд болалар боғчалари ва 40 га яқин мактаблар беркитилди.

ХОРИЖДА

❑ АҚШ Президенти Билл Клинтон мамлакатга расмий ташриф билан борган Россия Бош вазири Виктор Черномирдинни қабул қилди.

❑ Франция Президенти Жак Ширак унинг мамлакати барча ядро синовларини бутунлай тўхтатишини ва яқин вақт ичида умумий қуролсизланиш бўйича янги ташаббуслар билан чиқиш ниятида эканлигини айтди.

❑ Покистон ташқи ишлар вазири Асиф Аҳмад Али ўз мамлакати ҳар қандай ядро қуролларини тақиқлаш тарафдори эканини билдирди.

❑ Тайваннинг Хитой билан уришиш нияти йўқ, деди Тайван Президенти Ли Дэнхуэй. У Тайван билан Хитой ўртасидаги муносабатлар борган сари хавфли томонга қараб кетаётгани ҳақидаги гапларни оммавий ахборот воситалари ўйлаб топганлигини таъкидлади.

❑ Туркия Бош вазири Тансу Чиллер Грецияни Туркия ҳудудларига даъво қилишда айблади.

❑ Франция собиқ президентининг беваси Даниэль Миттеран унга сўнгги 15 йил мобайнида совға қилинган қимматбаҳо буюмларни кимошди савдосига қўйиб ундан тушган бир ярим миллион франкни ўзи раҳбарлик қилаётган жамғармага — инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш масалалари билан шуғулланадиган ташкилотга топширди.

❑ Венецияда 1790 йилда қурилган Европадаги энг чиройли ва кўҳна театр — «Фениче» ёниб кетди.

/ ЯНГИЛИКЛАР / ВОҚЕАЛАР / ХАБАРЛАР

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

/ ЯНГИЛИКЛАР / ВОҚЕАЛАР / ХАБАРЛАР

ҚАЛОВИ ТОПИЛГАЧ

Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли вагон таъмирлаш заводида ишлар доимо қизғин бўлади. Чунки корхона фақатгина пойтахтнинг йилдан-йилга кенгайиб бораётган электр транспорти тармоғи билан бирга Самарқанд, Бухоро, Андижон, Олмалиқ, Чимкент каби шаҳарларда ҳаракатланувчи трамвай ва троллейбусларга ҳам эҳтиёт қисмлар етказиб беради.

Вагон таъмирлаш заводи янги бинога кўчиб ўтгач, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми икки ҳисса кўпайди. Айниқса таъмирловчилар учун жуда зарур бўлган 525-русумли пармалаш дастгоҳининг ишга туширилиши ЗИУ—6, ЗИУ—9 троллейбуслар эҳтиёт қисмларининг Саратовдан олинишига барҳам берди. Янги таъмирлаш цехининг ишга тушиши бир йилда 300 га яқин электр транспорт воситасини ҳар томонлама пухта таъмирлаш имкониятини яратди. Трамвай ва троллейбус моторларини ечиш ва таъмирлашда автомат линиялардан кенг фойдаланилаётганлиги бажарилаётган ишнинг сифатли бўлишини таъминлаяпти. Илгари Россиядан келтирилган кўплаб турдаги эҳтиёт қисмлар энди бевосита корхонанинг ўзида тайёрланмоқда.

Баҳодир ҲИДОЯТОВ.

Касаба уюшмалари фаолиятидан

ҒАМХЎРЛИК БОР ЖОЙДА

Ҳукуматимиз қабул қилаётган қарорларда халқ фаровонлигини ошириш, кам таъминланган оилаларга ғамхўрлик, уларни ижтимоий ҳимоялашга кенг ўрин берилаётгани барчага маълум.

3-автокорхона маъмурияти бу борада ишчи-хизматчиларга керакли ёрдамларини аямаяпти. Ўтган 1995 йил давомида уруш қатнашчиларига, кам таъминланган оилаларга ҳамда кўп болали оилаларга 1500 сўм атрофида маъмурият томонидан ёрдам пули ажратилди. Касаба уюшмаси томонидан ҳам 5500 сўм пул ёрдами берилди. Бу ишчиларни янада самаралироқ ишлашга ундади.

Қолаверса ҳукуматимизнинг одилона сиёсати, халқимизга мақбул йўллари ишимизда янги ўзгаришлар касб этаяпти.

Бизнинг асосий вазифамиз автокорхона хизматини юксак даражага кўтариш, ишни самарали йўлга қўйишни ташкил қилишдан иборат бўлибгина қолмасдан, йўналишдаги автобусларнинг аҳолига хизмат маданиятини оширишдир.

Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида корхона касаба уюшмаси олдига қўйган вазифаларни тўлиқ адо этиб келаяпти. Корхонада ойлик маошлар узлуксиз ўз вақтида берилялти. Ишчиларнинг спорт билан шуғулланишлари учун шароитлар яратилган. Сауна, клуб ва болаларни соғломлаштириш маркази фаолиятидаги қулайликдан барча баҳраманд.

Ишчи-хизматчиларга таннархининг 20 фоизи миқдорида, дам олишлари учун 15 та йўлланма тақдим этилди. Айниқса, корхонадаги ошхона хизматидан ҳамма хурсанд. Тушки овқат харажатининг 20 фоиз қиймати касаба уюшмасининг ёрдами билан таъмин этилган. Тошпўлат Раҳматуллаев, Обид Муҳаммедов, Рўзибой Зиёевлар ошхона хизматидан мамнун эканлигини билдирдилар. Қиш ойларида кечки сменада ишловчиларга бепул кечки овқат ташкил этилган. Янги новвойхона ҳам ишлаб турибди.

Хуллас, ҳозирги иқтисодий шароитда автокорхонамизнинг 780 дан ортиқ ишчи-хизматчи ходимлари фаол меҳнатлари билан қийинчиликларни енгиб, фаровон ҳаёт сари одимламоқдалар.

Биз 1996 йилдаги режаларимизни белгилаб олганмиз. Ишчи-хизматчиларимизнинг турмуш тарзи ва уларнинг иш шароитини яхшилашни тўғри ташкил қилишнинг самарали йўлларини қидиряпмиз. Шу туфайли ҳам халқимизга транспорт хизмати кўрсатишни янада яхшилаш учун ҳамма имкониятларни ишга соламиз.

Мирсоат РАУПОВ,
3-автокорхона касаба уюшмаси раиси.

Олий ўқув юртларида

МАЛҲАМ ЯРАТИЛДИ

Мирзо Улуғбек номли Тошкент Давлат университети кимё факультетининг лабораториясида янги, ноёб тиббий дори яратилди. Ҳозирча толасимон полимер сорбенти деб номланаётган ушбу малҳам стоматология, юз-жағ соҳаси хасталикларида қўл келади.

Синтетик полимерлар кимёси кафедрасининг профессори Шавкат Қурбонов яратган ушбу дори Тошкент Шифокорлар малакасини ошириш институти ва Қибрай марказий шифохонасининг жарроҳлик бўлимларида синаб кўрилганда ярада сурувчанликни кучайтириб, йиринг ва касал тўқималардан тозалаши, битиш муддатининг анча қисқариши кузатилди. Малҳамни яратиш ва синов ишларида ҳамкорлик қилган профессор Эшмўмин Худоёров ҳамда аспирант Худойберди Эшбадаловларнинг таъкидлашларича, ушбу дори шунчалик кучли эканки, ҳатто унинг бир неча килограммларда ўлчанган миқдордагиси ҳам бутун республикамиз эҳтиёжи учун етиб-ортар экан.

Ҳозир кашфиёт ва синов натижалари жамланиб, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигига тақдим этилди. У ердан тегишли рухсат олингач, кўплаб ишлаб чиқаришга киришилади.

Бобур ҲУСАНОВ.

ДАВЛАТ ТИЛИГА БАҒИШЛАНДИ

Мирзо Улуғбек номли Тошкент Давлат университети қошидаги давлат тилини жорий этиш комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда бу масалага доир қатор муаммолар муҳокама этилди.

Комиссия раиси, университет проректори Р. Ҳ. Муртазоева йиғилишни очиб бу соҳада университет жамоаси олдида турган вазифаларга тўхталди. Университет ўқув бўлимининг бошлиғи Э. Б. Бўрибоев ТошДУ факультетларидаги рус гуруҳларида «Ўзбек тили» курсининг ўқитилиши ҳақида, ўқув-методика бўлимининг бошлиғи У. Мирзаев университетда русийзабон ходимларга ўзбек тилини ўқитиш ишларини takомиллаштириш тўғрисида маърузалар қилишди. Ўзбек ва рус тиллари кафедрасининг ўқитувчиси З. К. Юнусова ажнабий талабаларга ўзбек тилини ўқитишнинг ҳолати ва бу борада қилинаётган ишлар ҳақида гапирди. Профессорлар Ё. Тожиев, М. Миртожиев, доцент М. Аъламова университет жамоасига ўзбек тилини ўргатиш соҳасидаги ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар ҳамда ўзбек бўлмаган талабалар ва ходимларга ўзбек тилини ўқитишни янада такомиллаштириш мақсадида янги дарсликлар ва ўқув қўлланмаларини яратиш зарурлигини таъкидладилар.

Йиғилишда бу борада махсус тадбирлар белгиланган қарор қабул қилинди.

Зарбуви АЛҚАРОВА.

МУСАВВИРЛАР ТАСВИРИДА

Тарихий шароит тақозоси билан темурийлар даврида яшаган халқларнинг ҳаёти, фани ва маданиятининг вакиллари тасвирий санъатда жуда кам акс эттирилган ва бунинг устига бизнинг давримизгача уларнинг ҳаммаси ҳам етиб келмаган. Етиб келганларининг анчагина қисми ҳам бизнинг Ватанимизда эмас. Айримларининг асл нусхалари дунёнинг турли ҳудудларида жойлашган маданият масканларида сақланаётганлиги маълум. Шунинг учун ҳам бу даврга оид ҳар бир тасвирий санъат асари катта қизиқиш билан кутиб олинаётганлиги бежиз эмас.

Куни кеча Ўзбекистон республикаси Фанлар академиясининг А. Навоий номидаги адабиёт музейида соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишланган «Темур ва темурийлар даври мусаввирлар тасвирида» деб номланган кўргазма очилди. Унда Т. Қурязов, Р. Худойберганов, А. Машарибов, И. Воҳитов ва А. Абдуллаевларнинг сара асарлари намойиш қилинмоқда. Кўргазма очилгач, тарихчи олим, академик А. Асқаров «Темур даври ва ҳозирги замон» мавзусида маъруза қилди. Сўнг кўргазмага ташриф буюриб мусаввирларнинг асарлари билан танишган ёзувчилар, мусаввирлар, олимлар, олий ўқув юртлари муаллим ва талабалари кўргазмага қўйилган санъат асарлари юзасидан ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар. Айрим асарлар юзасидан мусаввирлар иштирокида давра суҳбатлари ўтказилди.

Давр руҳини, ўтмишнинг буюк кишилари сиймосини яратишда уларни бутун борлиғи билан бериш, тарихийликка муҳим эътибор деярли барча суратларда акс этганлиги эътиборга лойиқдир.

Ҳасан АБДУНАЗАРОВ.

МАҚСАД — ФУТБОЛИМИЗНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ

Мустақилликка эришганимиздан сўнг давлатимиз спортни, хусусан футболнинг ривожланишига муҳим аҳамият қаратмоқда. Жумладан, Вазирлар Маҳкамасининг яқинда чиққан «Ўзбекистонда футболни ривожлантиришнинг ташкилий асослари ва принципларини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорида ҳам республикамизда оммавий ва профессионал футболни ривожлантириш, уни моддий томондан қўллаб-қувватлаш, ўйинчилар билан шартномалар тузишнинг барча қонун-қоидалари ўз аксини топди. Ҳозир мазкур қарор асосида жойларда футболимиз нуфузини янада кўтариш борасида салмоқли ташкилий ишлар бошлаб юборилди.

Куни кеча республика таълим илмий-методика марказининг мажлислар залида мамлакат олий лига командалари раҳбарлари ва футболимиз мутасаддилари иштирокида катта давра суҳбати ўтказилди. Унда юртбошимиз кўрсатмалари ва республика Вазирлар Маҳкамаси қароридан келиб чиқадиган аниқ вазифалар белгилаб олинди.

Давра суҳбатида иштирок этган Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазири ўринбосари Х. Маъсудов, республика давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Б. Маҳситов, Тошкент шаҳар ҳокими ўринбосари Ш. Жалилов ва бошқалар футболни ривожлантириш, унинг шон-шуҳратини кўтариш, ўйинчиларимиз маҳоратини кескин ошириш, ўйингоҳларимизни жаҳон андозалари талабларига жавоб берадиган даражага кўтариш борасида қилиниши лозим бўлган мақсад-вазифалар хусусида тўхталишиб, мураббийлар, ҳакамлар ва ўйинчиларнинг кўплаб саволларига жавоб бердилар.

Қизиқарли учрашув давомида футболимиз ривожида ўқувчи-ёшлар иштирокини фаоллаштириш лозимлиги тўғрисида ҳам фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Дилмурод ИСМОИЛОВ.

/ ЯНГИЛИКЛАР / ВОҚЕАЛАР / ХАБАРЛАР

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси амал қилмоқда

ДАВЛАТ — ФУҚАРО ҲОМИЙСИ

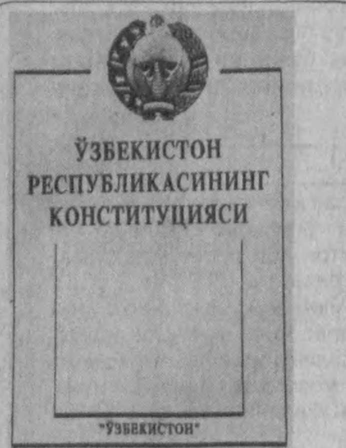

22-модда. «Ўзбекистон Республикаси ўз ҳудудида ҳам, унинг ташқарисида ҳам ўз фуқароларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш ва уларга ҳомийлик кўрсатишни кафолатлайди».

Шубҳа йўқки, инсонпарварлик қоидаларига асосланган, шахснинг ҳар томонлама равнақ топишига имкон яратадиган, миллати, дини, ижтимоий аҳволи, сиёсий эътиқодларидан қатъи назар, фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаб берадиган давлат чинакам демократик давлат ҳисобланади. Юртбошимиз Ислом Каримов таъкидлаганларидек, «Ҳар қандай давлат, айниқса чинакам демократияга интилаётган давлат ўз халқи манфаатларини, ўз фуқароларининг ор-номуси ва қадр-қимматини, уларнинг ҳаёти ва эркинлигини ишончли ҳимоя қилишга қодир бўлмоғи даркор».

Ҳозирги кунда мамлакатимизда амалга оширилаётган чуқур иқтисодий ва сиёсий ислоҳотлардан кўзда тутган энг асосий мақсадимиз — демократик, адолатли фуқаролик жамиятини қарор топтириш экан, давлатимизнинг ички ва ташқи сиёсий фаолияти диққат марказида инсон ва фуқароларнинг табиий ва ажралмас ҳуқуқ ва эркинликларини реал кафолатлаш туради. Зеро, инсон ва фуқароларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳар қандай демократик давлат асосий қонунининг муҳим белгисидир. Бунда фуқароларни ҳуқуқий ҳимоя қилиш ва уларга ҳомийлик кўрсатиш давлат олдида турган юксак масъулият, деб эътироф этилади.

Конституциямизнинг энг муҳим жиҳатларидан бири шундаки, унда фуқаролар манфаатининг устунлиги қонуний равишда мустаҳкамланган ва кафолатланган. Конституция фуқароларга кенг ҳуқуқ ва эркинликлар берибгина қолмай, уларнинг амалга оширилиши учун зарур шароитларни, чора-тадбирларни ҳам белгилайди. Жумладан, айнан Конституциянинг 22-моддасида давлатнинг зиммасига фуқароларни ҳуқуқий ҳимоя қилиш ва улар қаерда бўлишларидан қатъи назар, уларга ҳомийлик кўрсатиш масъулиятини юклайди.

1992 йил 2 июлда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонуннинг 1-моддасида ҳам Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ва унинг ташқарисида давлат ўз фуқароларининг ҳуқуқлари, эркинликлари ва манфаатларини ҳимоя қилади, деб таъкидланган.

Ўзбекистон ҳудудида давлатнинг ўз фуқароларини ҳуқуқий ҳимоя қилиши кафолатлари аввало қуйидагиларда намоён бўлади. Конституциямизга биноан давлат фуқароларининг Конституция ва қонунларда мустаҳкамланган ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлайди, ҳар бир шахс ўз ҳуқуқ ва эркинликларини суд орқали ҳимоя қилиш, давлат органлари, мансабдор шахслар, жамоат ҳаракатлари устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқи кафолатланади. Фуқаролар Конституция ва қонунларга риоя этишга, бошқа кишиларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари, шаъни ва қадр-қимматини ҳурмат қилишга мажбурдирлар. Ўзбекистон Республикасининг барча давлат органлари, жамоат бирлашмалари ва мансабдор шахслари фуқароларга уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларига дахлдор бўлган ҳужжатлар, қарорлар ва бошқа материаллар билан танишиб чиқиш имкониятини яратиб бериши лозим.

Башарти, фуқароларнинг қонуний ҳуқуқ ва эркинликлари бузилса, давлат уларни тиклаш чораларини кўради. Масалан, фуқаронинг мулкий ҳуқуқлари бузилган тақдирда ўзининг тегишли қонунлари билан (хусусан фуқаролик қонунлари билан) фуқаро ҳуқуқларини тиклайди. Яна бир мисол. Конституцияга биноан яшаш ҳуқуқи ҳар бир инсоннинг узвий ҳуқуқидир. Инсон ҳаётига суиқасд қилиш энг оғир жиноятдир. Давлат ўзининг жиноят қонунлари Кодекси билан фуқароларнинг ҳаётини, соғлиғини, озодлигини, обрўси, шаъни ва қадр-қимматини ҳар қандай жиноий тажовузлардан ҳимоя қилинишини кафолатлайди ва ҳоказо.

Демак, давлат нафақат Конституция билан, балки унинг асосида қабул қилинган бошқа жорий қонунлар билан ҳам фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини амалга оширилишини кафолатловчи шароитларни яратади.

Ўзбекистонда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг энг муҳим кафолатларидан бири Ўзбекистон Республикаси Президенти қасамёди матнининг Конституцияда берилишидир. Бу ҳолат Конституциянинг 92-моддасида ўз ифодасини топган. Худди шунингдек, Конституциянинг 93-моддаси, 1-бандида таъкидланишича, Президент фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларига, Конституция ва қонунларга риоя этилишига кафилдир.

Давлат инсон ва фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари давлат органлари ва мансабдор шахслар томонидан суиистеъмол қилинишини қатъий тақиқлайди. Конституцияга биноан фуқароларнинг миллати, ижтимоий келиб чиқиши, дини, тилидан қатъи назар, ҳуқуқлари чекланишига ёки чегараланишига йўл қўйилмайди.

Ўзбекистон мустақил давлат бўлганидан сўнг жаҳон ҳамжамиятининг тўла ҳуқуқли аъзоси сифатида тобора фаол ташқи сиёсат ўтказмоқда. Эндиликда Ўзбекистон фуқаролари жуда кўп хорижий мамлакатларда турли юмушлар билан доимий ёки вақтинча яшаб турибдилар, кўплари Ўзбекистон манфаатларини ёқлаб иш олиб бормоқдалар. Шу боис давлатимиз хорижий мамлакатлардаги ўз фуқароларининг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш ва уларга ҳомийлик кўрсатишни ҳам кафолатлайди. Давлатимиз шу мақсадда хорижий давлатлар билан шартнома ва битимлар тузади.

«Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонуннинг 8-моддасига кўра Ўзбекистон Республикаси, унинг дипломатия ваколатхоналари ва консуллик муассасалари, шунингдек уларнинг мансабдор шахслари Ўзбекистон Республикасининг фуқароларига тегишли бўлган ҳамма ҳуқуқлардан тўла фойдаланиш имкониятларини яратиш чораларини кўришлари, уларнинг ҳуқуқларини ва қонун билан муҳофаза қилинадиган манфаатларини қонунларда белгиланган тартибда ҳимоя қилишлари, зарур ҳолларда эса Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг бузилган ҳуқуқларини тиклаш чораларини кўришлари шарт. Шу Қонуннинг 9-моддасида кўрсатилишича, башарти, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида бошқача тартиб назарда тутилган бўлмаса, Ўзбекистон Республикасининг фуқароси чет давлатга топширилиши мумкин эмас.

Агар хорижий мамлакатларда Ўзбекистон фуқароларининг ҳуқуқлари бузилса, у ҳолда дипломатик йўллар билан ушбу ҳуқуқларни тиклаш мақсадида норозилик хатлари (ноталари) юборилади. Шу тариқа Ўзбекистон фуқароларига чет эллардаги ҳимоя ва ҳомийлик республика Ташқи ишлар вазирлиги ҳамда унинг тизимига кирувчи чет давлатлардаги дипломатик ва консуллик муассасалари томонидан, шунингдек Ўзбекистон Республикаси ваколат берган тегишли идоралар томонидан амалга оширилади.

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистон фуқароси қаерда бўлмасин, ўз юртидами, хориждами, қатъи назар, давлатимиз ҳимоясида ва ҳомийлиги остидадир. Унинг ҳуқуқларини ва қонуний манфаатларини поймол этишга ҳеч қаерда йўл қўйилмайди.

Ҳайдарали МУҲАМЕДОВ.
Тошкент Давлат юридик институти ўқитувчиси.

Элга хизмат — олий ҳиммат

БАЖАРГАН ИШИМИЗГА КАФОЛАТ БЕРАМИЗ

дейишади «Зангори экран» усталари

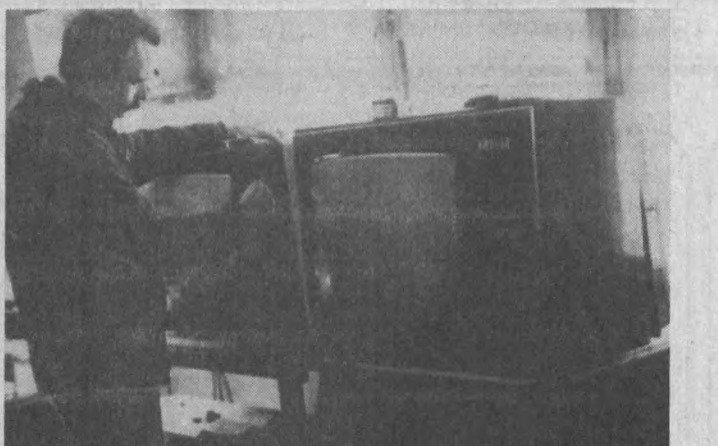

Якунланиб бораётган асримизни қандай номлар билан аташмади, дейсиз. Уни атом асри ҳам, космос, техника асри ҳам, электроника асри ҳам дейишди. Бироқ ким нима деса десин-у, радио ва телевизорнинг кашф этилиши, сўнг эса видеотехниканинг ҳаётимиздан кенг ўрин олиши кишилик жамиятида ҳақиқатан ҳам туб бурилишлар ясади, десак янглишмаймиз. Ҳозир қайси хонадонга борманг радио, телевизор ёки магнитофон бўлмаслиги мумкин эмас. Кишилар улар орқали кўнгилли ҳордиқ чиқарадилар, энг сўнгги янгиликлардан хабардор бўлиб, ўз билим-онглари, маданий савияларини кўтарадилар. Хуллас, радио-телевидение — ҳаётимизнинг ажралмас қисмига айланиб қолди.

Ушбу техникаларнинг бир меъёрда ишлашини, доимо соз ва сифатли бўлишини таъминлаш эса асосан техник хизмат кўрсатиш нуқталарига боғлиқ. Ҳозир пойтахтда 24 та техник хизмат кўрсатиш шохобчалари бўлиб, у ерда ишлаётган усталар ҳар куни кўплаб ҳамшаҳарларимизнинг радио, телевизор, аудио ва видеомагнитофонларини кафолатли таъмирлаб беришмоқда.

— Собиқ иттифоқ республикалари орасидаги иқтисодий алоқаларнинг узилиши ва бошқа қийинчиликларга қарамай ўтган йилни ижобий натижалар билан якунладик, — дейди биз билан суҳбатда «Зангори экран» очиқ ҳиссадорлик жамияти бошқарувининг раиси Бахтиёр ака Абдумажидов. — Зеро жамоамизнинг асосий негизини сақлаб қолган ҳолда ҳамшаҳарларимизга 6 миллион 670 минг сўмлик таъмирлаш-созлаш хизматини кўрсатдик. Ўтган йилнинг иккинчи ярмидан Тошкент шаҳар техник савдо марказимиз «Зангори экран» ҳиссадорлик жамияти сифатида ўз фаолиятини бошлади. Ва қисқа муддат ичида учта кичик корхонанинг таъсисчилари бўлдик.

— Янги хўжалик усулларида иш юритишнинг афзалликларини ҳам сезяпсизларми?

— Албатта, ҳиссадорлик жамияти бўлганимиздан сўнг имкониятларимиз анча кенгайди. Ҳозир ҳар бир туманда 2-3 тадан шохобчаларимиз бор. Бундан ташқари устахоналаримиз қошида эҳтиёт қисмлар сотиладиган учта дўкон очдик. Табиийки, бунинг кишиларга қандай қулайликлари бор, деган савол туғилади. Биз аҳолидан эҳтиёт қисмларни олиб махсус анжомларимиз орқали уларнинг сифатини текшириб бозордан арзон нархларда дўконларимиз орқали сотяпмиз. Масалан, бир хонадондаги телевизорнинг кинескопи ишдан чиқди дейлик. Кинескоп эса «ойнаи жаҳон»нинг юраги ҳисобланади. Мижоз уни бозордан шубҳали шахслардан кафолатсиз сотиб олгани яхшими ёки биздан текширилган, сифатли кинескопни олгани маъқулми? Бундан ташқари ишчиларимиз учун иккита ошхона очдик. Ошхоналаримизда улар учун 10 фоиз арзонлаштирилган нархларда овқат тайёрланяпти. Бу ҳам оз бўлса-да, ишчи-хизматчиларимизнинг ижтимоий ҳимоясидир. Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш кераккки, биз аввалдан хўжалик ҳисобида ишлаб ўзимизни ўзимиз маблағ билан таъминлаб келганмиз. Янги шароитларда ҳам ишчиларимизга қулайлик яратиш ва оз бўлсада моддий аҳволимизни яхшилаш мақсадида сартарошхона, 2 та пойабзал тиклаш устахонаси, суратхона очдик. Ҳозир бизда ўртача ойлик маош 1700 сўмни ташкил этяпти. Навбатдаги режамизда яна бир хизмат турини йўлга қўйиш—савдо шохобчаларидаги ҳисоб-китоб касса аппаратларини таъмирлаш иши турибди.

Халқимизда «Инсоф сари барака», деган ҳикматли нақл бор. Ҳар йили Наврўз ва Мустақиллик байрамларида тушган пулни хайрия мақсадларига ажратиш яхши анъана тусини олди. Ўзимизда гарчанд маълум моддий қийинчиликлар мавжуд бўлса ҳам, шу икки байрамда тушган пуллар орқали кўп болали, кам даромадли оилалар, ногиронларнинг телевизор, радио, магнитофонларини бепул таъмирлаб беряпмиз.

Энг муҳими, ҳиссадорлик жамиятимизнинг пайларини чиқардик. Ва уларнинг 55 фоизини ўзимиз харид қилдик. Дивидендлар ҳам иш кўламимизга қараб аста-секин кўпайиб боряпти.

— Кейинги пайтларда шаҳримизда «Сони», «Панасоник», «Айва», «ДЭУ», «Филипс», «Голд стар» ва бошқа шу каби кўпгина Ғарбнинг етакчи электроника фирмаларининг дўконлари очилди. Бундан ташқари тадбиркорлар ҳам хориждан кўплаб электроника маҳсулотларини келтирмоқдалар. Корхонангизда хориж мамлакатлари аудио ва видеотехникаси, телевизорларини таъмирлаш ишлари ҳам йўлга қўйилганми?

— Дарҳақиқат, кўнглимга тугиб юрган масала хусусида сўз очдингиз. Маълумки, жаҳон миқёсида истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоя қилиш йўлга қўйилган бўлиб, у ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг халқаро кафолат талони орқали амалга оширилади. Яъни фирмалар ўз маҳсулоти учун 1 ёки 2 йиллик кафолат беради. Ҳозир четдан келтирилаётган аксарият маҳсулотларда уларни бепул созлаш тўғрисида кафолат талони йўқлиги кишини ачинтиради. Фирмаларимиз кафолатли мол олиб келсалар ва биз электроника техникаси келтирадиган фирмалар билан шартномалар тузсак, улар бизга маълум маблағни ўтказишса ҳамда шунга кўра кафолат талонлари бўйича аппаратларни бепул созласак мижозларга ҳам катта қулайликлар яратилган бўларди. Зеро, хориждаги барча русумдаги телевизор, магнитофон ва видеомагнитофонларни тузатишга қодир юқори малакали усталаримиз кўпчиликни ташкил этади. Бинобарин, «Голд стар» фирмаси маҳсулотларини таъмирлайдиган махсус устахонамиз ҳам иш бошлаш арафасида. Ҳамшаҳарларимиз хорижда чиқарилган телевизор ёки магнитофонларни харид қилишдан олдин агарда иккиланаётган бўлсалар бизлардан бемалол тавсия ва маслаҳатлар олишлари мумкин.

— Тузатган техникаларингиз учун қанча муддатга бепул кафолат берасизлар?

— Агар радио, телевизор ёки магнитофон уйда тузатилса 2 ой, устахонада таъмирланса эса 4 ой кафолат берамиз. Яъни шу муддат ичида биз таъмирлаган техника воситаларининг пломбаси бузилмаган ҳолда улар ишламай қолса бепул таъмирлаб берамиз.

— Юқори малакали, иқтидорли усталаримиз кўп дедингиз. Улар шогирдлар ҳам етиштиришяптими?

— Ўзимизда усталар тайёрлайдиган пуллик 6 ойлик курслар очганмиз. Унга кирганлар 4 ой назарий билим олишса, 2 ой амалиётни ўташади. Энг тажрибали ишчиларимизни унга жалб этганмиз ва шогирдлар тўлаётган пулдан маълум фоизни ушбу усталарга қўшиб беряпмиз. Ўқиётган шогирдлар эса 6 ой ичида ўз қизиқиши бўйича ё телевизор ёки радио, магнитофон таъмирлаш соҳасига ихтисослашадилар...

Биз «Зангори экран» ҳиссадорлик жамиятининг ўзида жойлашган устахоналарни айланамиз. Бу ерда механик усталарнинг фаолият кўрсатишлари учун ҳамма шароитлар яратилган. Барча хоналар батартиб, керакли техник анжомлар билан таъминланган. Битта хонада хорижий телевизор, видеомагнитофонлари таъмирланса, бошқасида собиқ Иттифоқ техникаси тузатилмоқда. Бу ерда амалиётни ўтаётган ҳунар-техника билим юрти ўқувчиларини ҳам учратдик. Уларга тажрибали мураббийлар хизмат жараёнини мукаммал тушунтиришаётган экан. Хуллас усталарнинг қўли-қўлига тегмайди. Т. Расулов, В. Тарасенко, М. Раҳимов, Л. Музиков, С. Акромхўжаев, Б. Исмоилов, Ф. Низомиддинов, А. Ҳакимов, Н. Ғуломов, Б. Маслюков, С. Турғунов, В. Холодов каби тажрибали усталар эса ҳиссадорлик жамиятининг ўзаги ҳисобланади. Ўйлаймизки, тадбиркорлик асосида иш юритаётган «Зангори экран» ҳиссадорлик жамияти жамоаси келгусида кўплаб ҳамшаҳарларимизнинг маиший техникаларини кафолатли созлаб раҳматларини олишади. Зеро, бунинг учун жамоада барча имкониятлар етарли.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

СУРАТЛАРДА: «Зангори экран» ҳиссадорлик жамияти фаолиятидан лавҳалар: чапдаги суратда жамият бошқарувининг раиси Бахтиёр Абдумажидов (чапда) ва уста Рустам Толибжонов; қўли гул уста (ўнгдаги сурат) Аҳрор Содиқов; телевизор устаси Дмитрий Китишашвили (ўртадаги сурат).

Рустам Шарипов олган суратлар.

Ҳунарлининг қўли гул

ТУРЛИ КАСБЛАРНИ ЎРГАНИБ

«Тошкентуйжойинвестқурилиш» давлат корпорациясига қарашли «Мутахассис» ўқув маркази бу йил ташкил топганлигининг 30 йиллигини нишонлайди. Марказда ўтган йилгача бунёдкорлик соҳасидаги барча мутахассисликлар бўйича машғулотлар олиб борилар эди. Бозор иқтисодиёти туфайли ихтисосликлар сони яна бештага кўпайди.

— Замон талабида иш кўриб, юртдошларимиз фақат бир касб билан чекланмай, қўшимча мутахассисликларга ҳам эга бўлсинлар деган умидда бичиш-тикиш, бухгалтерлик, менежерлик, сартарошлик ва инглиз тили мутахассисликлари ўқувини ташкил этдик, — дейди ўқув маркази раҳбари Неля Маҳмудова. — Бу ўқишларга даставвал корпорациямизда меҳнат қилаётганлар жалб этилди. Бора-бора ихтисосликларга қизиқувчилар кўпайди. Шунга кўра биз ҳам ўқувчиларимиз учун имкониятлар яратдик. Қурилиш соҳасида меҳнат қилишни истаб, ўқишга келганлар учун ётоқхона билан таъминлашни йўлга қўйдик. Шунинг учун ҳозир фақат шаҳарликлар эмас, бутун республикамиздан таълим олиш учун келишмоқда. Шунингдек, ўқишни 2, 3, 4 ойда битирган ўқувчимизни иш билан таъминлашга ҳам кафолат бера оламиз. Ҳозирги кунда кўпроқ мармар тош кесувчи, ғишт терувчи, газ электр пайвандчиси, барча кран ва экскаваторларнинг машинисти ихтисослигига талаб юқори бўлмоқда.

Ўтган 1995 йилда барча ихтисосоликлар бўйича 2619 нафар ўқувчи курсларни битириб чиқишди. Фақат мураккаб бичиш-тикиш бўлимида ўқиш 3 йил бўлгани учун яна ўқишни давом эттиришяпти. Кўрсатилган рақамнинг 1871 нафари қурилиш соҳасига оид бўлиб, уларнинг барчаси деярли иш билан таъминландилар.

Ўқишлар қай маҳалда олиб борилиши тузилган гуруҳдаги ўқувчиларнинг талаб-истаклари асосида режалаштирилади. Янги очилган гуруҳлар пуллик, қурилиш мутахассислигига ўқиш эса бепулдир. Биз ҳамюртларимизни билим олишлари ва етук мутахассис бўлиб, мустақил республикамизнинг бунёд ишларида сидқидилдан меҳнат қилишларида ёрдамимизни аямаймиз.

Гулзода АБДУЛЛАЕВА.

Қиш — синов даври

УЙИНГИЗ ЯХШИ ИСИЯПТИМИ?

Одатда қиш қирчилламасида таҳририятимизга меҳнаткашлардан «Уйимиз исимаяпти» мазмунида келадиган шикоятлар сони кўпаяди. Шундай кезларда ёз бўйи бонг уриб қишга қандай тайёргарлик кўрганимиз аён бўлади-қолади. Айбларни излаб топиш эса мушкул, чунки керагича важ-карсон, баҳона тайёр...

Бу галги қишки мавсумда уйлар қандай иситилаётганлиги хусусидаги шикоятлар юзасидан Тошкент шаҳар муҳандислик иншоотлари ва уй-жойлардан фойдаланиш бошқармаси билан боғландик. Ушбу бошқарма ихтиёрида 9 минг 722 та турар жой бинолари бўлиб, улардан 7 минг 623 таси иссиқлик марказларига уланган. Бирлашма ёз мобайнида рўйхатга олинган 188 та уйни тўла таъмирдан чиқариб берган. Яъни қишда яхши исимайдиган ушбу уйларнинг иссиқлик тизими батамом янгиланган. Кўриниб турибдики, бу хусусдаги режа бажарилган. Бошқа рақамлар ҳам бу йил қишга ўтган йилгига нисбатан анча пухта тайёргарлик кўрилганини исботлаб турибди. Яна ҳам ишончлироқ бўлиши учун биргина Собир Раҳимов туманини олайлик. Бу ерда тадбиркорлик тизимлари ёрдамида ўтган ёз мавсумида юздан ортиқ бино тўла таъмирланди. Шунча уй жорий таъмирдан чиқарилди. Ваҳоланки 1994 йилда ҳаммаси бўлиб 12 та уй таъмирдан чиқарилганди, холос. Лекин шунга қарамасдан таҳририятимизга келаётган шикоят хатларининг кўпчилиги ҳамма жойларда ҳам қишга пухта тайёргарлик кўрилмаганлигидан далолат беради.

Бир мисол. «Биз Юнусобод туманининг 14-мавзесида жойлашган 30-«а» уйда яшаймиз, — деб ёзишади бир гуруҳ истиқоматчилар. — Қиш бўлди дегунча юрагимиз безиллайди. Чунки уйимиз икки-уч қиш мавсумидан бери умуман исимайди. Қизиғи шундаки, шу бинонинг ўзидаги баъзи бир хонадонларда иссиқлик таъминоти яхши. Лекин баъзиларида бунинг аксини кўриш мумкин. Шунинг учун ҳам ертўланинг бир томони иссиқ, иккинчи томони совуқ. Таъбир жоиз бўлса айтиш мумкинки, бу ерда гўё икки фасл ҳукм сураётгандек. Исимайдиган томондаги хонадонларда яшовчи ёш болали оилаларга айниқса қийин. Уларни ўринга етти қават кийим билан ётқизамиз. Бири шамоллаган, бири оёқ оғриғи. Хуллас, қиш бўйи касалдан бошимиз чиқмайди. Бизга қарашли ижара корхонасига бир неча шикоят қилдик. Усталар келиб у ёқ, бу ёқни текширган бўлишадию, кетишади. Барибир уйимиз исимайди. Ҳали олдинда яна қанча қишли-қировли кунлар турибди. Билмадик, бундай аҳволда қишни қандай ўтказамиз».

Ушбу мактубни ўқиб чиқиб беихтиёр ўтган йили ўзимиз билан кечган бир воқеани эсладик. Қиш қирчилламасида уйимиз жўмракларидан париллаб оқиб турган иссиқ сув бирдан тўхтаб қолди. Бир-икки кун кутдик, бўлмади. Орадан ҳафта ўтказиб, биз яшайдиган уйга хизмат кўрсатадиган ижара корхонасига мурожаат этдик. Бошлиқ аҳволимизга ачинган бўлиб дарҳол иккита сантехникни чақирди.

— Ҳозир бориб созлаб берасанлар, уқдиларингми, — деди уларга қатъий.

Бошлиқнинг олдида қўйдек юввош бўлиб турган усталар ташқарига чиқишимиз билан «хархаша» бошлашди.

— Кеч бўлиб қолди, эртага борамиз.

— Уй ва хонадон рақамини ёзиб қолдирсангиз бас, ўзимиз вақт топиб бораверамиз.

— Энди тушлик тугади-ку. Хизмат ҳақларингизни берсам ҳам майли, болалар билан қийналиб қолдик, тузатиб бера қолинглар, барака топкурлар.

— Ҳай, нима ҳам дердик. Ўзиям елим экансиз-да, бобой. Бўпти, айтганимизни берсангиз зумда жўмрагингиздан иссиқ сув оқади.

Хуллас, отанг яхши, онанг яхши қилиб уларни уйга олиб келдик.

— Ишни ертўладан бошлаймиз, — дейишди улар хонадонга кириб аҳволни аниқламасдан туриб. — Сиз чиқиб иссиқ сув жўмрагини очиб қўйинг, бобой.

Ўзимча усталарнинг бу қилиғини билимдонликка йўйиб, уларнинг айтганини бажариб турдим. Усталар ярим соатдан сўнг ертўлани кезиб қўллари ва чўнтакларини ҳар хил винтелларга тўлдириб чиқишди.

— Йўқ, бўлмади бобой, — дейишди улар қўлларидаги топилмаларни сумкаларига жойлаб. — Ҳа, айб кранингизнинг ўзида кўринади, алмаштириш керак, вассалом.

— Олдин кўрингларчи...

Хонадонга чиқдик. Усталар ваннахона, ошхонани кезиб керакли-кераксиз жўмракларни баравар бураб ташлашди. Уйимиз бир зумда устахонага айланиб кетди.

— Айтдим-ку, ҳамма айб жўмракда деб.

— Ахир жўмрак бураляпти, лекин сув тушмаяпти-ку.

— Совуқ сувнинг босими баланд. У иссиқ сувни қисиб қўйибди.

Усталарнинг бири боғдан, бири тоғдан келадиган сўзларини эшитиб ҳеч нарсани англаёлмай қолдим.

Улар ярим соатлар чамаси бир-бирлари билан ғижиллашиб, совуқ сув жўмрагини ҳам яхши буралмайдиган ҳолга келтиришди-да: «Бўлмади, эртага керакли асбобларни олиб келамиз», деб бизни ишонтириб жўнаб кетишди. Энг ёмони совуқ сув келадиган жўмрак ҳам яхши беркилмайдиган бўлиб қолди. Сувнинг шилдираши жонимизга теккач кечқурун сантехник ишларидан бироз хабардор бўлган қўшнимизникига чиқиб ялиниб-ёлвордик.

У бажонидил бизга ёрдам беришга шошилди.

— Иссиқ сув қувурини кимдир ертўладан беркитиб қўйибди, — деди у хонадонимизга кира солиб.

Қоронғи тушиб қолгани учун шам кўтариб ертўлага кирдик.

— Ие, бутун винтелларни шилиб кетишибдику, азаматлар, — деди Миролим.

Бирдан бояги устабузармонларнинг қўлидаги винтеллар эсимга тушдию тилимни тишлаб қолдим. Уста эмасми ҳар қалай Миролим у қилиб, бу қилиб иссиқ сув йўлини очди. Бир зумда жўмракларимиздан бизни зор-интизор қилган сув париллаб тушди. Бу иш учун нари борса 10 дақиқалик вақт кетди, холос. Бир кун оворою сарсон бўлиб уста қидириб охирида уларга бутун ертўладаги жиҳозларни ўғирлатиб юборганим қолди.

Шунақа ноинсофлик бўладими? Ўша устабузармонлар қилмишига яраша жазосини олгани — ишдан бўшатиб юборилгани учун уларнинг номларини келтириб ўтирмадик. Лекин бу ҳозирги қишли-қировли кунларда хоналари совуқ ёки яхши исимаётган оилаларни ҳафта ва ойлаб лақиллатиб юрган баъзи бир уста созловчиларга ибрат бўлар деган умидда ушбу воқеани баён этдик.

Энди Собир Раҳимов туманидаги Қорақамиш 2/4 даҳасида жойлашган 26-уйнинг 13-хонадонида яшовчи Маҳкам Пирназаровнинг мана бу мактубига эътибор беринг.

«Уйларимиз совуқ. Батареяларда иссиқ сув йўқ. Чунки уйимиз ертўласи қишга яхши тайёрланмаган. Ҳатто ертўлада чироқ ҳам йўқ. Қоронғида у ерга тушиш амри маҳол. Йўғон ва ингичка қувурлар чириган, тешикларига ёғоч қоқилган ёки улар хамут билан беркитилган. Винтеллар синиб чириган. Агар иссиқ сув очилса ертўлани сув босади. Уйимизда бод ва бошқа касалликка чалинган чол-кампирлар, ёш болалар бор. Бизга шартнома асосида хизмат кўрсатадиган Собир Раҳимов туманидаги 6-ижара корхонаси раҳбарлари аҳволни кўра била туриб узоқ вақтдан бери ёрдам кўрсатишмай келади.

Ўтган йил куз ойларида бир неча бор ижара корхона бошлиғи ва муҳандиси ҳузурида бўлдик. Уларга юзма-юз ҳамда телефон орқали мурожаат қилдик. Улар фақат ваъда беришадию илтимосимизни бажаришмайди. Ниҳоят ижара корхона бошлиғи Т. Ҳасанов номига шикоят хати ёзиб унинг олдига бордик. У киши ўз қўли билан «Беш кунда тузатиб бераман» деб ёзиб берди. Орадан ойлар ўтди. Лекин ваъда ваъдалигича қолиб кетаверди.

Шу ўринда яна бир нарсани айтиб ўтишни жоиз топдик. Бизнинг уйимизга Азиз деган сантехник йигит хизмат кўрсатади. У бошлиқдан ҳар қанча кўрсатма олгани билан ишни пайсалга солиб юраверади. Бошлиқнинг унинг бундай хурмача қилиғидан хабари бўла туриб бирор бир қатъий чора кўрмаслиги бизни таажжубга солади».

Биз ушбу мактуб юзасидан тумандаги 6-ижара корхонаси мутасаддилари билан боғландик. Хайриятки улардан ижобий жавоб олдик. Шу ўринда табиийки бир савол туғилади. Ҳамонки, хонадон эгаларининг истаклари бажарилган экан, шунчалик югур-югурсиз, шикоятбозликсиз одамлар асабини қайрамай бу юмушни ўз вақтида бажарса бўлмасмиди? Бўларди, албатта. Нақадар аччиқ бўлмасин тўғри гапни айтишга мажбурмиз. Бунинг учун эса ўша масъул шахс ва идоралар лоқайдлик балосидан батамом қутилган бўлишлари керак.

Биз ушбу мақолада икки туманда содир бўлган баъзи бир нуқсонларни тилга олиб ўтдик, холос. Лекин бу билан бошқа қолган туманларда қиш соз ўтяпти, у жойларда мавсумга тайёргарлик олдиндан пухта бўлган деган хулоса чиқаролмаймиз. Чунки шаҳримизнинг барча туманларида ҳам бу борада ўзига хос қийинчиликлар, тўсиқлар учраб турибди. Жойлардан келаётган хат ва шикоятлар бунинг тасдиғини исботламоқда.

Ҳали олдинда қишли-қировли кунлар турибди. Шундай экан, мутасадди идоралар қолган дамларни беnуқсон ўтказиш чора-тадбирларини кўришлари лозим. Хулоса шуки, «Уйингиз яхши исияптими?» деган саволга ҳамшаҳарларимиздан «Ҳа, шундай» деган ижобий жавоб олайлик.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

1996 йил — Амир Темур йили

ТАБАРРУК ИЗЛАР

Маълумки, ҳар бир даврнинг илғор давлат арбоблари, олимлари, фузалолари, шоирларини мавжуд ижтимоий-иқтисодий ҳаёт қизиқтирган ва улар қандай қилиб инсон ҳаётини яхшилаш мумкин, деган муаммони ҳал қилиш учун ҳаракат қилганлар. Худди шунингдек буюк бобокалонимиз, ўз даврининг буюк фарзанди, улкан давлат арбоби Амир Темурни ҳам мавжуд ижтимоий-иқтисодий ҳаётни яхшилаш, аҳоли фаровонлигини ошириш муаммоси қизиқтирган.

Амир Темурнинг ҳокимият тепасига келиши Мовароуннаҳр тарихида улкан иқтисодий, сиёсий ўзгаришларни вужудга келтирди. XIV асрнинг иккинчи ярмида тарих шундай қулай вазиятни вужудга келтирдики, бундан буюк соҳибқирон Амир Темур ниҳоятда оқилона фойдаланиб, бутун Марказий Осиёни, Эрон, Ўрта ва Яқин Шарқ, Жанубий-Шарқий Европанинг тарихи ва тақдирида муҳим роль ўйнаган буюк давлатни барпо қилди.

1370 йил Амир Темур ҳокимият тепасига келганда Мовароуннаҳрда юз йилдан кўп вақт мобайнида мўғул хонлари истилоси натижасида мамлакатда нотинчлик, вайронагарчилик, тартибсизлик ҳукм сурган. Халқ ночор аҳволда эди. Соҳибқирон ишни дастлаб мамлакатда осойишталик ва тинчлик ўрнатишдан бошлади. Шу билан бирга мамлакат чегараларини мустаҳкамлаб, бутун Туронни қўл остида бирлаштириб, ўзининг дастлабки империясига асос солди.

Темур давлатининг чегараси 1370 йилларда асосан Аму ва Сирдарё оралиғи бўлиб, унга Фарғона водийси ва Чирчиқ дарёсининг атрофлари ҳам кирар эди. Мамлакат иқтисодини мустаҳкамлаш ва савдо-пул муносабатларини ривожлантириш мақсадида Амир Темур Хоразм давлатини ўзига бўйсундирди. Чунки Хоразм давлати Осиёнинг Европага чиқиш йўлида муҳим савдо маркази бўлиб хизмат қилар эди. Темур давлати йирик феодал давлати бўлиб, улар савдо ва пул муносабатларига «мусулмон» савдо карвонларини ташкил қилишда асосий роль ўйнар эди. Бобокалонимизнинг асосий мақсади эса барча савдо карвонларининг йўлларини бирлаштириш эди.

XIV асрнинг иккинчи ярмида Хоразмдан кейин Эронни, Олтин Ўрдани эгаллаган Темур мамлакатининг чегаралари ниҳоятда кенгайиб кетди. У бу туманларда иқтисодий ва сиёсий вазиятни тартибга солиб туриш учун бошқаришнинг «суюрғол» шаклини жорий қилади. Бунда асосан қўлга киритилган туманлар Темур томонидан юришларда мардлик кўрсатган амиру мингбошиларга, ўз ўғли, набираларига суюрғол қилиб берилар эди. Суюрғол ерларининг эгалари Темур давлатида ўзлари мустақил ҳаракат қилиб, баъзан ўз қонун ва қоидаларини жорий қилсада, мамлакат хазинаси учун солиқ ва тўловлардан озод эмас эди. Суюрғол эгаси (соҳиби суюрғол) ўз қўшинларини давлатнинг ҳарбий юришларига ўз вақтида жўнатиши шарт эди. Суюрғол асли мўғулча термин бўлиб «тақдим» маъносига эга. Темур ва темурийлар даврида суюрғол авлоддан-авлодга ўтиб, туман (қишлоқ, шаҳар) аҳолисидан олинадиган солиқлар ҳукумат мақсадлари ва кўрсатмалари асосида йиғилар эди. Темур даврида йирик ер эгалигининг сақланиб қолишида «тархон»лар ҳам катта роль ўйнар эди. 1390-1391 йилларда Олтин Ўрдани босиб олган Темур кўпгина ерларни ўзининг ҳарбий бошлиқларига тархон ери қилиб бўлиб беради.

Низомиддин Шомийнинг ёзишича, Темур бу урушда қаҳрамонлик кўрсатган ҳар бир кишини, ҳар бир ҳарбий бошлиқни тархон ерлари билан сийлади. Унинг буйруғи билан улардан ҳарбий хизмат учун ўғиллари, отлари олинмаган, улар ҳар қандай давлат такаллуфидан озод этилган.

1393 йили Амир Темур Месопотамияни ишғол этиб, Сурия портларига тезлик билан чиқишга ҳаракат қилди. «Катта ғарбий йўл» деб аталмиш Султония, Занжан, Ардабил унинг қўлига ўтди. Осиё билан Шарқий Европани боғлаб турувчи асосий савдо йўлларини қўлга киритган Темур бутун савдо ва пул муносабатларини ўз давлати орқали ривожлантиришга ҳаракат қилди. Темур Самарқандга унинг қурилиши, гуллаб-яшнаши учун кўплаб меъмор, астроном, тиббиёт билимдонлари, иқтисодчи ва тарихчилар, олиму муҳандислар ва юксак малакали ҳунармандларни жалб этди.

Темур ҳукмронлиги даврида Самарқанд шаҳри мамлакатнинг маркази сифатида иқтисодий, сиёсий ва маданий соҳаларда муҳим аҳамиятга эга бўлди. Самарқанднинг ривожланиши учун соҳибқирон ҳеч қандай маблағни аямади.

Шарофиддин Али Яздийнинг ёзишича, 1379 йил Темур Хоразмни бутунлай ишғол этгандан кейин бутун олиму-уламоларини, ҳунарманд ва усталарини шаҳри Кеш ва Самарқандга келтиради. Пойтахт шаҳарнинг иқтисодий ривожланишига ҳатто кичик ва майда савдогар ва ҳунармандлар ҳам ўз-ўзидан киришиб кетдилар. Бу давргача мамлакат шаҳарларида эркин савдо билан шуғулланиш расталари бўлмаган. Темурнинг буйруғи билан шаҳарнинг бир бошидан иккинчи бошига уланиб кетган кенг ва бемалол сотиш ва сотиб олиш учун қулай бўлган йирик-йирик савдо расталари қуриб битказилиб, ишга туширилди. Бу ишларни назорат қилишни Темур асосан ўзининг икки нафар мирзасига топширади. Улар ҳар бир иш учун бошлари билан жавоб берганлар. Ишлар асосан босқичма-босқич, кечаю кундуз олиб борилган. Меҳнат ҳақлари эса бажарган ишларига қараб, иш жойларининг ўзида узлуксиз бериб борилган. Бутун бир йигирма кун ичида қилинган ишларни кўриб, ҳайратдан ёқа ушлаш мумкин эди, деб ёзади Клавихо.

Бу ишларда асосан юқорида айтиб ўтганимиздек ўнлаб мамлакатлардан юксак маҳоратларга эга бўлган уста ва ҳунармандлар мамлакатга жалб этилган. Дамашқдан ойна ва лой усталари, ўқ-ёй ишлаб чиқарадиган усталар, Туркиядан олтин ва кумуш ва ҳар хил тошларга ишлов берадиган заргарлар, тўп усталари, Хоразмдан ёғоч ва тахтага ишлов берадиган ўймакорлик усталари, Мисрдан уста наққошлар таклиф қилинган. Айтишларича, ўша пайтда пойтахт ва бошқа йирик шаҳарларнинг гуллаб-яшнаши учун минглаб юксак малакали уста ва ҳунармандлар, заргарлар, муҳандислар — ҳар хил миллатга мансуб кишилар меҳнат қилишган.

Амир Темур даврида мамлакат бозорларида тартиб бўлган, нарх-наволар устидан доимий назоратлар жорий этилган. Раислар ҳар бир бозорнинг назоратчилари, ҳар бир сотувчи устидан қаттиқ назорат қилиб харидорлар ҳақига хиёнат қилган сотувчиларни қаттиқ жазолар эди.

Темур мамлакатида бозорларда, кўчаларда тиланчилик қилиш умуман тақиқланган. Ишга ярокли одам тиланчилик қилса, биринчи марта кечирилган, иккинчи марта такрорланса у тегишли жазосини олган.

Мамлакат иқтисодий ҳаётини чуқур ўрганган Клавихо Самарқанд савдоси ҳақида шундай ҳикоя қилади: «Самарқанд ва унинг атрофидаги ерлар шу қадар баракали ва бойки, ажабланмай иложинг йўқ. Унинг бойлиги фақат озиқ-овқатда мас, балки у ерда кўплаб тайёрланадиган ипак газмолларда, атласда, сандал (ёғочи хушбўй дарахт)дан ишланган буюмларда, тафта ва мўйнада, ипакдан тикилган астарда, турли сурмалар, упа-эликларда, хушбўй доризорларда, олтин ва ложувард ранглардадир. Бундан ташқари шаҳарда бошқа мамлакатлардан келтириладиган турли-туман товарлар ҳам мўл-кўл. Рус ва Татаристондан тери ва шойи, Хитойдан ипак газмоллар келтириладики, улар у ерда ҳамма жойга нисбатан ўта яхши тайёрланади. Айниқса дунёда энг яхши нафис ҳисобланган атласлар, Хитойдан бошқа ҳеч қаерда топилмайдиган сирка, ёқут ва олмос, уларнинг кўпчилиги ўша ердан олиб келинади, навҳар, ровоч ва бошқа турли зираворлар, яъни уларнинг ҳам энг яхши навлари кўп ва мўл-кўлдир».

Ўз-ўзидан маълумки, Амир Темур мамлакатда савдо ва пул муносабатларини жуда тўғри йўлга қўйган. Мамлакатга чет эл сармоясининг кириб келишини ва бунинг натижасида мамлакат аҳолисининг иқтисодий баркамоллиги таъминланишини яхши тушунган. Бу ҳақда буюк жаҳонгирнинг мана бу сўзлари биз учун ниҳоятда қимматлидир: «Ҳар мамлакат ва диёр саёҳатчилари-ю, мусофирларининг бошини силадик-ки, турли мамлакатлардан менга хабар келтириб турсинлар, ҳар бир мамлакат ва диёрга савдогарлар ва карвонбошилар тайинладимки, улар қаерга боришмасин: Хитой, Хўтон, Чину-Мочин, Ҳиндистон, Араб мамлакатлари, Миср, Шом, Рум, Жазоир, Фарангистон, Оврупа уларнинг нафис матолари ва туҳфаларидан келтиришсин. Ўша мамлакатда яшовчи кишиларнинг ҳол-аҳволи, турмуш-туришлари ҳақида менга хабар олиб келсинлар. Ҳар бир мамлакат ҳукмдорининг ўз раиятига қандай муомалаю муносабатда эканлигини аниқласинлар».

Амир Темур Англия, Испания, Фарангистон қиролларига мурожаат этиб, халқаро савдо алоқаларини юксак даражада ривожлантирди. Ўзи эса Марказий Осиёдан ўтадиган карвонларнинг хавфсизлигини таъминлади, Машриқдан Мағрибгача бўлган савдо-сотиқ ишларини ривожлантириб минглаб работлар, савдо расталари қурилишини таъминлади.

Ўктам НИКБОЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Иқтисодиёт институти аспиранти.

«Ватан — саждагоҳ каби муқаддас» танловига

МИЛЛИОН ҚУЁШЛИ ДИЁР

Болалигим тез-тез тушимга киради. Ҳозир йўқ бўлиб, кўмилиб кетган ариқлар бўйида ўйнаб юрган бўламан. Лолақизғалдоқлар ичида чопиб юрган бўламан. Маҳалла ҳовузида чўмилаётган бўламан... Уйғониб кетаману ўйлайвераман: ахир болаликдаги тупроқ кечиб юрган сўқмоқларим, қўй-қўзиларни ўтлатган ўтлоқларим, саҳарда икки коса юзини бир қилиб еган қаймоқларим — ҳамма-ҳаммаси юрагим қаърига абадий муҳрланган. Ўша манзаралар менинг илк болалик кашфиётим, Ватанимни, Ўзбекистонимни илк кашф этишим эди. Кўзларимга, юрагимга нақшлаган илк гўдак муҳаббатим эди.

Болалигим хотирлайман гулбоғларда,
Фасли баҳор гуллар кўркам бутоқларда.
Болалигим турар ҳануз булоқларда,
Эҳ, ўзини кўз-кўз қилар ўтлоқларда.
Қармоқ билан балиқ тутар қирғоқларда,
Оппоқ бўлиб боқиб турар чаноқларда.
Из солибу чопар қумлоқ, тупроқларда
Қўшиғим у юрсам йироқ-йироқларда...

Ўша сўқмоқлардан неча бор ўтдим, ўша булоқлардан неча бор ичдим, ўтлоқларда шабнамларга юз ювганларим бўлди, ўша шабнамлар юлдузларнинг меҳр томчилари эди назаримда.

Йиллар ўтгани сари улғая бошладим. Йўлларим ҳам узая бошлади. Ватан кўз олдимда кенгайиб, улғайиб кетди. Энди мен юртимнинг улуғлигидан меҳрибон, меҳридарё одамлари борлигидан, осмонўпар тоғларидан, шарбат томган боғларини сероблигидан ҳайратга тушдим, лол қолдим. Эсимда, Бурчмулла тоғларига чиқиб пастга назар солсам паст шунчалар кенг эдики, шунчалар дилбар эдики!.. Чирчиқ дарёси худди кумуш камардек буралиб ётарди. Юрагим қайнаб-тошардию лекин сўз тополмасдим, сўз.

Ватан деган сўзимни
айтсам дилим қувнайди,
Жовдиратиб кўзимни
боқсам дилим қувнайди.
Сиру Амударёдан
шилдираган сойгача,
Кўз ўнгимда Ватаним
кенгайди то Ойгача.
Мен юртимга боқаман
кўзларимда шодлик жам,
Гулчечаклар тақаман
Ватаним буюк олам!
Ватан менинг жонимдир
қалбим кўридир Ватан
Мунис онажонимдир
кўзим нуридир Ватан...

Йўқ, бу сатрлар ўша онлардаги қалбимдаги тўлқинларни барибир ўзида тўла мужассам этолмайди.

«Ватан» деган сўзнинг маъноси нима экан?! Гўзалликлари, ноз-неъматлари учун қалбимиз унга боғлиқмикин? Ёки ажиб сеҳрли бағри бизни ўзига асир этганмикин? Балки шундайдир. Лекин халқимизда бир нақл бор: «Киндик қонинг томган тупроқ Ватанинг». Киндик қоним тўкилган ер Қизғалдоқ қишлоғи. Баҳорда албон-албон очилган қизғалдоқлардан биттаси менинг киндик қоним. Лекин улар миллионлаб-ку! Демак Ватан миллионлаб аждодларнинг ҳам табаррук саждагоҳидир.

Жуда ҳам ажойиб ҳикояси бор бир дўстимнинг. Чиндан ҳам бирор вилоятга борсам, қаердан деб сўрашса Тошкентдан дейман. Юртимдан четга чиқсам эса «Ўзбекистонданман» дейман. Ватаннинг кенгайиши, улғайиши эмасми бу!

Йиллар ўтаверади. Мен оппоққина бир чаноқ ҳақида кўп ўйладим. Унга қараганим он кўз олдимда бутун Ўзбекистон намоён бўлади. Бу қандоқ ипакдек мулойим, сўлимгина бир Ватанки бир чаноқ пахтага жо бўлса, унда намоён бўлса... Шу чаноқ пахтага қараганимда сон-саноқсиз эгатлар, чаноқларни эркалаган қадоқ қўллар, минглаб қоматларни кўраман. Пахта — бу Ватан, пахта — бу Ўзбекистоннинг юраги, чироғи!

Энди мен қуёшга ҳам бошқача қарай бошладим. Ахир у улкан бир сайёра бўлса бир чаноқ пахта ўша қуёшнинг ердаги акси, ердаги митти қуёш эмасми? Ҳамма юртнинг битта қуёши бўлса, Ўзбекистоннинг икки қуёши бор! Шундай юртни севмай бўладими?

Бир пайтлар хорижлик дўстларим билан (бири туркман, бири қозоқ, бири қирғиз) ўз юртимиз мақтовини ёзгандик... Ўшанда шундай ёзгандим:

Сен дединг, қандай юрт бу Ўзбекистон,
Қани, таърифини айлагин баён!?
Сен айтажагим, кўзларимга боқ,
Нималар кўрдинг кўзимда ўртоқ?
Кўзингда қуёш бор, нурли чароғон,
Ўша қуёшнинг номи Ўзбекистон!
Томиримни ушла, нима сездинг ўртоқ,
Муҳаббат оқмоқда гупириб бу чоқ
Оламдаги бор ишқ кўрганми ошён?
Ўша муҳаббатнинг номи Ўзбекистон!
Юрагимга қара, қалбимда не бор?
Қалбингдан таралар нурлар беғубор,
Қалбингда кўрдим бир чаноқ пахта,
Бир чаноқ пахтаки жо бўлган жаҳон.
Ўша жаҳоннинг номи Ўзбекистон!

Ватан — сирлар хазинаси ҳамдир. Олдга боқаверибмизу ортга қарамабмиз. Ахир Туркистон улкан бир чинор, дедик. Чинорнинг илдизлари ҳам чинорча бўладику! Илдизимизга — ўтмишимизга боқдик! Оҳ-ҳо, барчаси ўқ илдиз, барчаси азамат томир! Қайси бирини айтай: Берунийними, ибн Синоними? Баҳоуддин Нақшбандними ёки Аҳмад Яссавий, Шайх Нажмиддин Кубронийми? Буюк мамлакат тузган, бу йил 660 йиллигини нишонлаётганимиз Амир Темурними? Шеърият мулкининг султони Алишер Навоийними? Ана шунда Ватаним бор бўй-басти билан кўз олдимда намоён бўлди. Ана шунда мен учинчи қуёш — Истиқлолнинг қанчалар буюклигини яна бир бор ҳис этдим.

Истиқлол қуёши нурида юртимнинг қадди-камоли рўй-рост кўринди. Билганлар кўнглини хушлади, билмаганлар ҳайрат бармоғини тишлади. Ўзбекистон худди самандардек оловланиб қаддини ростлади.

Ҳа, Ўзбекистоннинг уч қуёши бор! Уч қуёши дедимми? Йўқ-йўқ, Ўзбекистоннинг йигирма уч миллион қуёши бор. Бу қуёшлар бағри кенг одамлардир! Шу қуёшлар бирикиб яхлит бир қуёшга — Ўзбекистонга айланиб, бугун дунёни нурафшон этиб турибди. Шу қуёш учун минг бир жонингни берсанг ҳам оз! Унинг учун ўн бор яшасанг ҳам кам!

Авлодим, туғиласан бахтли бир кунда,
Сочларинг буйраю кўзларинг қора.
Онагинанг бўлар парвона сенга,
Буйра сочларингдан эркалаб тараб.
Замон сеникидир, ўйна, яйра, кул,
Аждодлар бўлсин сенда намоён.
Мусаффо олимдир мурғак ҳар кўнгил,
Болалик завқини суролгин обдон.
Ўсиб улғайганда тенгдошлар ичра,
Ким кўрса ҳавасдан кўзлари ёнсин.
Сенда бўлсин дейман қувончли чеҳра
Барча орзуларинг сенинг ҳам қонсин.
Юрагингда доим юрт меҳри турсин,
Билгил, шу юрт берган бизга ҳам жонни!
Бизларни унутсанг — жонимизга урсин,
Биздек севолсанг бас Ўзбекистонни!

Миллион қуёшли Ватаним! Оталаримиз сени деб яшадилар. Биз ҳам сени деб яшаймиз, авлодларимиз ҳам сени деб яшайдилар, болалигимдек беғубор Ўзбекистоним!

...Ҳур, озод юртимнинг, истиқлолининг бешинчи баҳорида дадил қадам ташлаётган Ватанимнинг ҳилпираб турган байроғига қараб туриб шуларни ўйладим. Саҳарларда янграган мадҳиясини тинглаб туриб хаёлимдан кечди бу ўйлар...

Темур УБАЙДУЛЛО.

Танлов ҳомийси
Besh-Yog'och

Назм чечаклари

ТЎРТЛИКЛАР

Мен сени «Сиз» дейман-а, сен санлайсан,
Баланд охурданми сув ичганингдан,
Мени «манман»ликдан асрасин эгам,
Сени айирмасин севишганингдан,

*

Манманлик қилишга чоғим етмайди,
Бир умрга қўлим кўксимда боғлиқ.
Нотавон қулингман эй ёри жоним
Васлинг илинжида юрагим доғли.

*

Катта олу, катта сўзлама,
Гап бошқа-ю, иш бошқа ошна.
Ҳаммасини ўз йўриғи бор, ҳа,
Бўлмай десанг жонингга ташна.

*

Кичиклардан катта маслаҳат —
Чиқар кунлар келди,минг шукур.
Бобосига ўйинчоқларин
Совға қилар боласи тушкур.

*

Таваккал тошидек бандасин боши,
Бугун чиқиб, эртан ботар қуёши...
Руҳнинг тўфонидан ҳам буюкроқдир
Сени соғинганда оққан кўз ёшим.

*

Йўлингдан адашсанг ҳолингиз хароб
Оёғинг билиб бос, замонга қараб!
Сен ёмон отлиққа йўйган кишилар
Бир куни асқотар, корингга яраб.

*

Ҳар гапда бир юрак оти бор,
Усиз асло сўзлар қоришмас.
Юрак кафил бермай, кечадек
Сояси йўқ фикр ёришмас.

*

Бир сўз камлик қилар бировлар учун,
Икки сўз ортиқча, даҳмазаси кўп.
Бунда тил тополган киши бошидан
Сув ўгириб ичу, оёғидан ўп!

*

Кўзим тиниб бошим айланар
Уйдан агар чиқсам эшикка.
Қани эди онам бўлса-ю
Такрор белаб қўйса бешикка.

*

Кенг уйимга сиғмаган бошим
Шу бешикка сиғиб кетарди.
Онам этаклари оврапўш
Юз-кўзларимни беркитарди.

Толиб ЙЎЛДОШ.

Пойтахтимиз меҳмонлари

МАРОҚЛИ ТОМОШАЛАР

Пойтахтимиз томошагоҳларида вилоятлар ва чет мамлакатларнинг саҳна усталари, театр ижодий жамоалари, турли ансамблларнинг гастрол-сафарларини уюштириш анъана бўлиб келмоқда. Бу гал мамлакатимизнинг энг кенжа театрларидан бўлмиш Қашқадарё вилоятининг «Эски мачит» театр студияси ўз томошаларини намойиш этди.

Унинг ташкил этилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Аввалига «Мулоқот» театр студияси билан ҳамкорликда ишлаган ижодий жамоа «Жононга бордим бир кеча» спектакли билан республика кўрик-танловларида нуфузли ўринларни эгаллади ва шу саҳна томошаси билан Европа шаҳарларида томошалар кўрсатди. Ўзбек халқ миллий урф-одатлари, куй ва қўшиқларидан иборат мазкур спектакль европалик томошабинларга ҳам манзур бўлган.

Кейинчалик театр «Мулоқот» студиясидан ажралиб чиқиб алоҳида фаолият кўрсата бошлади. Бирин-кетин ажойиб саҳна томошалари пайдо бўлди. Барзон Абдураззоқов саҳнага олиб чиққан «Икки бойга бир малай» (Карло Готцци асари) спектакли театрга катта шуҳрат келтирди.

Пойтахт томошабинлари эса бир ҳафта мобайнида ижодий жамоа томонидан тайёрлаб келинган «Шайх Санъон ва Тарсо духтар», «Меҳрибонгинам», «Мўъжизавий дарахт», «Чияли бозоридаги ҳангома» томоша ва концерт дастурларини кўрдилар.

Театрнинг «Меҳрибонгинам» спектаклида кўз ўнгингизда оддий кўп қаватли уйлардаги хонадон намоён бўлади. Сиз саҳнада бир оила учун зарур бўлган анжомларни торгина хонада кўрасиз ва барча нарсалар асар давомида, воқеалар ривожида иштирок этади. Уйнинг диққинафас ва тор эканлиги орқали хонадон эгаларининг ҳам қалби мажруҳ, бир-бирларига умуман меҳр-муҳаббатсиз, ўз ҳисларини йўқотган, ҳаётга ишончлари йўқ жамоалар намоён бўлади ва спектакль давомида бунга ишонч ҳосил қилиб борасиз.

Ота образини маҳорат билан саҳнага олиб чиққан Исоқ Тўраев иши юришмаганлигидан барча аламларини ичкиликдан олади ва охир оқибатда ҳалок бўлади. Эридан ажраб келиб, ота-онасининг қўлига қараб ўтирган қиз образини саҳнага олиб чиққан Зулайҳо Соҳибова ҳам ўз қаҳрамонининг ички кечинмаларини яққол очиб бера олган. Йўлдош Бердиев саҳнада гавдалантирган ўғил образи ҳам фожиага юз тутган, у таниқли артист бўлиш умиди билан яшайди ва иши ўнгидан келмайди. Оиланинг яна бир аъзоси она — Ойгул Халилова бу кичик маконда елиб-югуради, барча қийинчиликларни енгишга ҳаракат қилади. Афсуски, оилавий келишмовчиликлар, рўзғор ташвишларининг оғирлашиб бориши натижасида ҳеч нарсани ўнглолмайди. Оқибатда ота ўлади. Аллақачон маънавий барбод бўлган оилани тиклашнинг имкони йўқ эди. Асар кишиларни ўйлашга, мушоҳадага чорлайди.

Шунингдек ижодий жамоанинг «Чияли бозоридаги ҳангома» деб номланган театрлаштирилган томоша ва концерт дастури мухлисларга бир олам завқ улашди.

Бу томошада шарқ бозорларининг гўзаллиги, нарсаларга бойлиги, кишиларнинг ҳалоллиги, бир-бирларига бўлган меҳр-муҳаббати, кулги ва шодлик ҳукм суриши кўз ўнгингизда намоён бўлади. Эшагини йўқотган кимсанинг ахтариб юрганлиги бир гуруҳ кишилар томонидан кулгига олинади ва мусиқий дастур орқали бу бозорларда эшак ўғриси йўқлиги, эшаги албатта топилиши аниқ кўрсатиб берилади. Шунингдек белбоғ, турли мусиқа асбоблари, тўн ва бошқа нарсаларни сотувчилар ва олувчилар ҳам оғзаки ижодиёт намуналари бўлмиш халқ қўшиқлари, оҳангларга бой мусиқалар орқали бирбирларига мурожаат қиладилар.

Бир йўла бир неча образларни саҳнага олиб чиққан актриса Ойгул Халилова ўз ролини юксак маҳорат билан ижро эта олган. Эрини хиёнатга йўл қўйди, деб гумон қилган аёлнинг хатти-ҳаракатлари ва ниҳоят бунинг шунчаки ҳазил эканлигини англаб етиб, яна турмуш ўртоғига ялинишлари томошабинни енгил кулги орқали нозик мусиқалар оламига олиб киради. Шунингдек Ойгул ижросидаги рашкчи кампир, келин, дўппи сотувчи аёл образлари ҳам томошабинни бефарқ қолдирмайди. Исоқ Тўраев талқинидаги Насриддин, ошиқ чол, харидор образлари ҳам қўшиқлар орқали саҳнага олиб чиқилган бўлиб, барчага манзур бўлмоқда. Айниқса томошадан ўрин олган рақсларнинг ўзига хослиги, Қашқадарё вилоятининг миллий халқ ўйинлари ҳаракатлари асосидалиги кўпчиликнинг эътиборини тортди. Ботир Қурбонов ижросидаги бевафо чол, айрон сотувчи йигит, носкаш киши, хиёнаткор йигит ва бошқа бир қанча образлар ҳам халқ қўшиқларини маҳорат билан ижро этган ҳолда кулгили саҳналарда намоён бўлади. Ижодий жамоанинг Азамат Сатторов, Зулайҳо Соҳибова, Ботир Қурбонов, Набижон Дадажонов ва бошқа артистлари талқинидаги саҳна қўшиқлари ҳам томошабинни бефарқ қолдирмайди. Театрнинг пойтахтда намойиш этган болаларга бағишланган «Мўъжизавий дарахт» асарида ҳам эзгулик куйланади, болаларча беғуборлик билан саҳнада намоён бўлган воқеалар ёш томошабинларни ўзига жалб қилади.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

Шаҳримиздаги 316-мактаб кутубхонаси ўқувчилар учун мўлжалланган кўпдан-кўп китоблар билан яхши таъминланган.

***СУРАТДА:** мактаб кутубхонаси доимо ана шундай гавжум бўлади.*

Рустам Шарипов олган сурат.

Шифокор маслаҳати

ОВҚАТЛАНИШ МЕЪЁРИ

Инсоннинг узоқ умр кўриши, фаол меҳнат қилишига шароитни танадаги модда алмашуви ва овқатланиш меъёри юзага келтиради. Агар одам овқатланиш тартибига узоқ вақт етарли эътибор бермаса, овқатланиш меъёри бузилса, тананинг жисмоний фаолияти пасайиб кетади, бундай организм арзимаган сабаблар билан турли касалликларга дучор бўлади. Шунинг учун ҳар бир киши овқатланиш меъёрини билиши керак.

Нотўғри овқатланиш натижасида келиб чиқадиган касалликларнинг турлари кўп. Айни кунда тез-тез кузатилаётган ортиқча семириб кетиш ёки бунинг акси, озиб кетиш ҳоллари арзимаган гигиена талабларига риоя қилмаслик, қолаверса овқатланиш таркибининг қўпол бузилиши натижасида содир бўлади.

Истеъмол қилинадиган овқат миқдори кишининг ёшига, танасининг вазнига, меҳнатнинг оғир-енгиллиги, яшаётган жойининг иқлим шароитига қараб ҳар хил бўлади. Масалан, Ўзбекистоннинг иссиқ иқлим шароитида танада сарф бўладиган овқат моддаларининг миқдори ва сифати бошқа иқлим шароитидан фарқ қилиши олимлар томонидан кузатилган. Иссиқ иқлимнинг таъсирида ошқозон безларидан ажраладиган хлорид кислотасининг миқдори камаяди, иштаҳа пасайиб боради, ортиқча терлаш натижасида тер орқали сувда эрувчи дармондори минерал тузлар кўпроқ ажралади.

Демак, бундай шароитда овқатни тартибли ташкил қилиш, турли дармондорига бой сабзавотлардан, полиз экинлардан ва мевалардан кенг фойдаланиш мақсадга мувофиқдир. Тана ўзига керак бўлган ёғ ва оқсилни ҳам овқат маҳсулотларидан олади. Оқсилларга ҳайвон маҳсулотлари — гўшт, тухум, балиқ, сут ва сут маҳсулотлари, ловия ва ўсимликлардан олинган маҳсулотлар киради.

Овқатни тартибли ташкил қилишда ёғларнинг сифатига ҳам катта эътибор бериш керак. Айниқса, болаларнинг меъёрда ўсиши учун сариёғ, қаймоқ жуда ҳам фойдалидир. Чунки у ёғлар яхши сингиш, ҳазм бўлиши билан бирга бола танаси учун қимматли ёғда эрувчи А, Д дармондориларга бойдир. Шу билан бирга ўсимлик ёғлари овқатдаги умумий ёғ миқдорининг 5-10 фоизини ташкил қилиши меъёрдаги ҳолдир. Аҳоли овқатланишини атрофлича ўрганиш натижасида баъзи бир хатоликлар кўпроқ учраб туриши аниқланди. Кўпгина оилаларда овқат маҳсулотлари етарли бўлишига қарамай айрим таом турлари мунтазам қайтарилиб туради. Масалан, гуручли овқатлар — ош, шавла, хўрдани кўпчилик хуш кўрса, баъзи оилаларда хамирли — манти, лағмон, чучвара, яна бошқа оилаларда эса гўштли таомлар эъзозланади ва улар кетма-кет тайёрланаверади. Овқатнинг турли хил бўлиши биринчи навбатда иштаҳани ўлдирмайди.

Умуман, овқатланишни тўғри ташкил этиш, тозаликка эътибор бериш — касалликларнинг олдини олишга, саломатликни сақлаш, узоқ умр кўришга замин яратади.

Абдуваҳоб ТОҲИРИЙ,
шаҳар Саломатлик маркази шифокори.

Ижодий жамоаларда

«ФАЛОКАТ» МУҲОКАМАСИ

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги Маданий-маърифий ишлар ва халқ ижодиёти бошқармасининг репертуари таҳрир бўлимида ёзувчи Шойим Бўтаевнинг «Фалокат» драмасининг муҳокамаси бўлиб ўтди.

Муҳокамада иштирок этган мутахассислар асарни юксак баҳоладилар, унда кўтарилган масалаларнинг ниҳоятда ҳозир- жавоблик билан қаламга олинганлиги таъкидлаб ўтилди.

Асарда баён этилган бир қишлоқнинг фалокати томошабинни бефарқ қолдирмайди. Бир қарашда оддийгина фалокат туфайли қишлоқни ташлаб кетган одамлар намоён бўлса-да, аслида фалокат бошқа томонда эканлиги, қишлоқ кишиларининг ўзлари аввалдан мана шу фалокатнинг рўй беришига сабабчи эканлиги аниқ кўрсатиб берилади.

Асар қаҳрамонларидан бири — гўрков. Унинг ишидан кишилар бироз чўчисада, ҳамманинг борар куни борлиги ва бу муқаррарлиги Гўрковнинг монологларида акс эттирилади. Яна бир қаҳрамон Дарвеш. У ҳам ҳалокатга юз тутган қишлоққа тасодифан келиб қолади. Атрофни кузатар экан, ўзининг ҳаётий фалсафаси билан асарга кўтаринки руҳ бағишлайди. Қишлоқ албатта тикланиши, яхшилар қайтиб келишига ишонади. Қишлоқни тарк этмаган Гўрков, унинг ўз вазифасига содиқ қолиб, кишиларни охирги йўлга кузатишга киришган кишининг хатти-ҳаракатлари ҳам томошабинни бефарқ қолдирмайди.

Асарда кўплаб сиймоларни учратасиз. Ўз манфаатлари йўлида фалокатнинг тафсилотларини янада аянчли қилиб тасвирлашга интилаётган мухбир сиймоси ҳам томошабинни бефарқ қолдирмайди. Нима қилиб бўлса ҳам кўпроқ пул ишлаб қолишга интилаётган кимсадан нафратланасиз. Шунингдек, асардаги яна бир сиймо — Тўхтамиш чол. У ҳаётнинг аччиқчучугига кўп дуч келган. Бир неча урушларда қатнашган, жангларда фарзандларидан ажралган. Бу фалокат унинг бошига тушади. У фарзандларининг қабрини ёлғиз ташлаб кетишга юраги дов бермай, қишлоқда қолишга жазм этади. Бу эса келгуси ҳаётга ишонч сифатида яққол тасвирини топган. Фалокат натижасида кичкина Кенжавойнинг на ўлигини ва на тиригини тополмайди. Тасодифан очиқ қабрга дуч келиб, хосиятсизлик белгиси сифатида ўтириб қолади. Бекорга бу қабр тайёрланмаганлиги, кимнингдир жасади қабрга кўмилишини англаб етган Тўхтамиш чол Кенжавойидан хавотирда бўлади. Уни интизорлик билан кутади. Чолдаги ишонч алдамайди, неки фалокат бўлса-да, Кенжавой отасини излаб, охир қайтиб келади.

Драмани кўздан кечирар экансиз Гўрковнинг чақалоқ топиб олган саҳналари, Турназар билан мулоқотлари сизни бефарқ қолдирмайди. Айниқса Турназарнинг йўқотган нарсаларини топиш эвазига катта бойлик ваъда қилиши унга нисбатан нафрат уйғотади. Чақалоқнинг топилиши, унга исм қўйиш саҳнаси эса томошабинни ҳаяжонга солади. Айниқса асар қаҳрамонларининг сўнгги саҳнада очиқ қабрни кўмиб ташлашлари жуда катта бир хавфни йўқ қилиш сифатида ўз тасвирини топган. Муаллиф асарда ўтмишни қайтариб бўлмаслигини, омонатга қурилган ҳар бир нарса охир бир кун фалокатга юз тутишини маҳорат билан акс эттирган.

Собиржон САИДХОНОВ.

Тараққиёт уфқлари

КОИНОТДАН МОДДАЛАР

1946 йил Ер курраси «Драконида» номли метеорит оқими билан учрашган эди. Шунда одамлар осмондан «узилиб» тушаётган минг-минглаб юлдузларни кўриб ҳайрон қолган эдилар. «Осмон байрами» нақадар гўзал тус олиб маълум вақт давом этган ва бутун оламни оппоқ нурга тўлдириб юборган эди. Олимлар ўшанда оқимдаги метеоритлар жуда катта баландликда майда қисмларга бўлинишинигина аниқлаб бошқа маълумотларга эга бўла олмаганликлари маълум.

Орадан қирқ йил ўтгач олимлар Галлей кометасининг газчангли қобиғидан учиб ўтган аппаратлардан олинган маълумотларга асосланиб Коинотдан Ерга тушувчи тош ва темир метеоритларининг таркибида яқинлик борлигини аниқладилар. Коинотдан курраи заминимизга тушувчи метеоритларнинг катта қисми углерод, водород, кислород, азот ва баъзи оғир элементлар атомларидан ташкил топган органик аралашмалардан иборатлиги илмий жиҳатдан исботланди. Чуқур изланишлар жуда юқори баландликда фақат органик бирикмаларгина, шу жумладан, «Драконида»нинг органик моддалари парчаланиши мумкинлигини кўрсатди. Ўша ҳавосиз баландликларда темир, тош ёки бошқа шу каби анорганик табиатли моддалар парчаланмаслиги ва майдаланмаслиги тажрибаларда кўрилди. Қаранг, Коинотдан еримиз атмосферасига ҳар кеча-кундузда юз тоннага яқин органик моддалар тушар экан.

САПРОПЕЛДАН ҚУРИЛИШ ХОМ АШЁСИ

Тверь политехника институти илмий ходимлари дарё лойқалари ҳисобланган сапропелдан иморатларнинг пойдеворларини қуришда фойдаланишни таклиф қилишди. Гап шундаки, тез қурийдиган бетон қоришмаларига қўшилувчи бентонитнинг анча қимматлиги ҳамда кўп жойларда учрамаслиги маълумдир. Тверлик олимлар эса нисбатан арзон материалдан фойдаланиб, ер ости сувларига чидамли янги қоришмадан 25 метр чуқурликкача бўлган пойдевор қурилишларида фойдаланиш мумкинлигини амалда исботладилар. Янги қурилиш материалининг ер ости сувларининг каттагина босимини ушлаб туришга қодирлигини ва фильтрация тўсиқлари сифатида ҳам мустаҳкам пойдеворлик вазифасини ўтай олишлиги исботланди. Ўтказилган тажрибалар насос станцияларида ҳам сапропел қоришмаларидан фойдаланиш катта самара берганлигини ва уни амалиётда кенгроқ ишлатиш мумкинлигини кўрсатди.

ТУРКМАН АРХЕОЛОГЛАРИ ТОПИЛМАЛАРИ

Чоржўй вилоятидаги Гаурдак қишлоғи яқинидаги Катта Болохон тоғи этакларида одамлар тош асрида фойдаланишган 250 дан ортиқ асбоб-анжомлар топилди. Маҳаллий археологлар топган турли хил асбоблар ўрта палеолит даврида ҳам тошни бемалол қирқадиган, арралайдиган ёки йўнадиган нарсалар мавжуд бўлганлигидан дарак беради. Кремнийлашиб кетган ва қаттиқ тоғ жинсларини қурилиш ёки бошқа мақсадларда ишлатиш учун одамлар олиб кетишганлиги ўрганилди. Сувсиз ва ҳозирги вақтларда ҳам одамлар яшамайдиган жойлардан олинувчи ўша қадимий тошлар мамлакат қўшнилари бўлган Ўзбекистон, Тожикистон, Эрон ёки бошқа ўлкалардан топилмаганлиги характерлидир.

АЙСБЕРГЛАР — ТОЗА СУВ МАНБАИ

Дунё мамлакатларида қордан нафақат ичимлик сув тайёрлаш, балки ундан вақтинча самолётлар қўниб учадиган аэродромлар, йўллар, кўприк, дамбалар, тўсиқлар қуришда ҳам фойдаланаётганликлари маълум. Шимолий районларда музларнинг катта платоларидан қирқиш орқали «қурилиш плиталари» тайёрланмоқда, уй-иморатлар қилинмоқда, омборлар йиғилмоқда. Музлар эришини бошқариш орқали электр станцияларининг сувини йил бўйи бир хил даражада ушлаб туришга эришилмоқда. Гренландияда қурилаётган янги ГЭС токини келажакда Оврупо қитъасига ва Шимолий Америкага узатиш мўлжалланмоқда. Мана энди гал айсбергларга ҳам етиб келди. Унинг чучук сувидан фойдаланиш мақсадида катта оғирликдаги айсбергларни олтинчи қитъадан Австралия, Жанубий Америка, Осиё қитъасидаги араб мамлакатларига судраб олиб келиш режалари тузилмоқда.

ЯНГИ КЕМАЛАР

Россия кемасозлари «Голубая стрела» ва «Кримская стрела» каби янги йўловчи кемалари (катамаранлар) яратишиб ишга туширдилар. Узунлиги қирқ бир, эни ўн метр ва 2040 квт қувватга эга бундай кемалар соатига 34 узел йўл босишга мўлжалланган. Кемалар салонлари жуда шинам, қулай ва гўзал бўлиб, самолётларники сингари ўтиргичлар билан жиҳозланган. Салонларда ҳаво алмашгичлар, аудио ва видеосистемалар 300 дан ортиқ йўловчига хизмат қилади. Дастлабки йўловчиларнинг кемалар хизматидан мамнунликлари маълум бўлди.

Қудрат АҲМЕРОВ,
муҳандис.

Ҳазилнинг таги зил

МАСТЛИК — РОСТЛИКМИ?

Пойтахтнинг Мирзо Улуғбек тумани, Феруза даҳасида шахсий автотранспорт воситаси ўғирланганлиги тўғрисидаги хабар шаҳар ички ишлар ходимларини оёққа турғазди. ДАН масканлари вақтида огоҳлантирилди. Аммо ваҳима кўтаргулик эмас экан. Жиноятчи деб гумон қилинган шахс қўлга олингандан кейин маълум бўлишича уни шу даҳада истиқомат қилувчи, 1974 йилда туғилган, ҳеч қаерда ишламайдиган, спиртли ичимлик ичган А. Аҳмад «ҳазиллашиб» олиб қочган экан.

Аҳмад машина эгасини жуда яхши таниган ва ундан бироз «хафа» бўлган жойи бор экан. Шунинг учун «Утро» кичик корхонаси директорига қарашли бўлган «ВАЗ-2107» русумли машинани аста олиб қочиб эгасини сал бўлса ҳам қўрқитиб қўймоқчи бўлган. Аммо у бунинг уддасидан чиқолмади. Очиғи, бунга милиция ходимлари йўл қўйишмади. Чунки бу ноқонуний хатти-ҳаракат ҳисобланиб, жиноят деб аталади.

Мастлик — ростлик, дейишади. А. Аҳмаднинг ҳали кайфи тарқаб улгурмаган чоғи барча йўл қўйган қилмишларини дарҳол тан ола қолди. Ноўрин ҳазил қилганини билиб қолган йигитча ҳозирда пушаймон қилиб ўтирибди.

Ушбу жиноий иш юзасидан тергов ҳаракатлари бошланди.

***

Шу туман ҳудудида 1970 йилда туғилган, ҳеч қаерда ишламайдиган А. Зокир маст ҳолатда Қорасув даҳасида таксидан туша туриб 1969 йилда туғилган К. Соҳибанинг олдига келади-да, «Пулимни майдалаб беринг», деб илтимос қилади. Сўнгра ўзининг йирик пулини ҳам қолдирмай, таксига ўтириб ғойиб бўлади. Бу ҳодисадан хабар топган ички ишлар ходимлари тезкор чора кўришиб такси ҳайдовчисини ҳам, фирибгарни ҳам қўлга олишга муваффақ бўлишди.

Дастлабки суриштирув ҳаракатларига кўра. А. Зокир ана шундай иш билан бир неча бор шуғулланганлиги маълум бўлди. Жабрланувчидан олиб қочиб кетган 10 минг Россия рубли ва 100 сўми ашёвий далил сифатида ундан олинди ва эгасига қайтарилди.

***

1932 йилда туғилган, қариб қуйилмаган И. Али кайфи тарақ ҳолда, 1970 йилда туғилган, ўзининг қўшниси Х. Раънога нисбатан безорилик ҳаракатларида бўлгани сабабли уни навбатчилик қисмига олиб келишди. У ҳам қилган қилмишига иқрор бўлди. Аммо бўлар иш бўлганди. Энди хурмачасига яраша кайф қилолмаган юқоридаги шахслар қонун олдида жавоб беришларига тўғри келади.

Мирзараҳим
МАМАЖОНОВ,
Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси матбуот хизмати катта нозири.

Сўзларни адабий тил меъёрлари асосида тўғри ёзиш — саводхонлик маданиятининг муҳим белгиларидандир. Саводхон бўлмоқ учун имло қоидаларини пухта билиш шарт. Бинобарин имло қоидалари — саводхонлигимизнинг асосидир. Имло адабий тилнинг ёзма шакли билан алоқадор бўлиб, у тўғри ёзиш қоидаларини ўргатувчи ҳамда улар ҳақида батафсил маълумот берувчи тилшуносликнинг алоҳида бир бўлимидир. Имло ёзув воситалари орқали сўз ва сўз шаклларининг бир хилда ёзилишини тартибга солади. Имло туфайли сўзлар ягона ёзув шаклига эга бўлади. Имло ва ёзув бир-бири билан узвий равишда боғланганки, уларнинг бирини иккинчисисиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Маданийлик белгилари

ҲАММАГА МЎЛЖАЛЛАНГАН КИТОБ

Сўнгги йилларда ёзув билан имлони тартибга солиш, такомиллаштириш борасида анча ишлар қилинди. 1993 йил 2 сентябрда Ўзбекистон Республикасининг «Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш тўғрисида»ги Қонуни қабул қилинди. 1995 йил 6 майда Олий Мажлис қарори билан бу Қонунга баъзи бир ўзгартиришлар киритилди. Ўзгартишлар билан лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбоси 26 та ҳарф ва 3 та ҳарфлар бирикмасидан таркиб топди. Янги алифбонинг жорий қилиниши бу ёзув учун табиий равишда янги имло қоидаларини тузиш, яратиш эҳтиёжини, заруриятини туғдирди. Бунинг натижаси ўлароқ лотин ёзувига асосланган алифбо учун ўзбек тилининг имло қоидалари ишлаб чиқилди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 24 августдаги қарори билан «Ўзбек тилининг асосий имло қоидалари» тасдиқланди.

Шу жиҳатдан олганда «Ўқитувчи» нашриётининг филология фанлари доктори, профессор Шавкат Раҳматуллаев нашрга тайёрлаган «Ўзбек тилининг асосий имло қоидалари»ни 100 минг нусхада чоп этганлиги айни муддао бўлди. Китобча икки қисмдан иборат бўлиб, биринчи қисмда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбек тилининг асосий имло қоидаларини тасдиқлаш ҳақида»ги қарорининг матни ўрин олган, иккинчи қисмда ўзбек тилининг асосий имло қоидалари баён қилинган.

Китобчанинг «Унлилар имлоси» бўлимида тилимиздаги 6 унли ҳарфнинг ёзилишига оид қоидалар баён этилган. Шунингдек, бу қисмда ёнма-ён келадиган унлилар имлосига ҳам алоҳида диққат қилинган. «Ундошлар имлосида» тилда мавжуд бўлган 23 ундош ҳарф ҳамда ёнма-ён келадиган ундошларнинг имлоси алоҳида-алоҳида тарзда қоидалаштирилган.

Имло қоидаларининг «Асос ва қўшимчалар» деб аталувчи бўлими амалдаги қоидаларга нисбатан анча такомиллаштирилганлиги, илмийлаштирилганлиги, ихчамлаштирилганлиги билан ажралиб туради. Унда сўз ўзагига қўшимча қўшилиши билан: 1) сўз охиридаги унлининг ўзгариши; 2) сўз таркибида товуш тушиши ёки ортиши билан боғлиқ ҳодисалар ва уларнинг имлода акс этиши етарли мисоллар орқали изоҳлаб берилган.

Китобчанинг «Қўшиб ёзиш» бўлими 13 қоидадан таркиб топган.

«Ўзбек тилининг асосий имло қоидалари»нинг «Чизиқча билан ёзиш» бўлими 6 та қоидани, «Ажратиб ёзиш» бўлими эса 9 та қоидани ўз ичига олади. «Бош ҳарфлар имлоси» бўлими 9 та қоидадан ташкил топган. «Кўчириш қоидалари» бўлимида аввало бўғин кўчирилишига доир қоидалар баён этиб берилган. Кейин бир товушни кўрсатувчи 3 та ҳарфлар бирикмасининг бир-биридан ажратилмасдан биргаликда кўчирилиши, бош ҳарфлардан ёки бўғинга тенг қисм ва бош ҳарфдан иборат қисқартмалар, кўп хонали рақамларнинг сатрдан сатрга бўлиб кўчирилмаслиги, исм ва от исмининг биринчи ҳарфига тенг қисқартмалар фамилиядан ажратилган ҳолда ёзилмаслиги қайд қилинган.

Хуллас, «Ўзбек тилининг асосий имло қоидалари» китобчаси кенг ўқувчилар оммасига мўлжалланган. Мазкур қўлланма халқимиз саводхонлигини оширишда муҳим дастуриламал бўлиб хизмат қилади.

Носиржон ОХУНОВ,
филология фанлари номзоди, доцент.

Соз чалиб, қўшиқ айтиш бизнинг аёлларимизга азал-азалдан одат бўлиб келган. Айниқса дутор, доира чертиб лапарлар айтишганда сел бўлмаган одам топилмаган. Гармон чалиб халқ термаларини айтиш эса ўзига хос масъулият, ўзига хос истеъдод талаб қилади.

СУРАТДА: сиз кўриб турган дугоналар эртага халқимизнинг ардоқли қўшиқчилари бўлиб кетишса ажаб эмас.

Рустам Шарипов олган сурат.

Футбол

ЎЙИНЧИ ВА МУРАББИЙ АЛМАШАВЕРСА

кимга фойда-ю кимга зиён?

Яқинда Республика Вазирлар Маҳкамаси қабул қилган «Ўзбекистонда футболни ривожлантиришнинг ташкилий асослари ва принципларини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори айни муддао бўлди. Қарорда футболимизни янги ташкилий принциплар — клублар асосида ривожлантириш, тренер ва футболчини моддий рағбатлантириш, клуб раҳбарлари, спортчилар, тренерлар, тиббий ва хизмат кўрсатувчи ходимларнинг ўзаро ҳуқуқ ва мажбуриятлари ҳақида янгича тамойиллар алоҳида таъкидланган.

Ҳозир, футбол мавсуми арафасида тўлиқ таркибли жамоани шакллантиришга катта эътибор қаратилади. Негаки, жамоа қайси футболчини қабул қилиши ва қайси ўйинчини кузатишига қараб, бўлажак чемпионатдаги мавқеини олдиндан чамалаши мумкин. Албатта, команда мураббийсига ҳам кўп нарса боғлиқ. Фақатгина унинг моҳирлиги ва тажрибаси эмас, балки клубда қанчалик мустаҳкам ўрин олганлиги ҳам катта роль ўйнайди.

Шундай қилиб, суҳбатимиз мавзуси футболчиларнинг алмашуви ва жамоада мураббийнинг ўрни ҳақида.

Футболчиларнинг қўнимсизлиги муаммоси аввалдан мавжуд эди. Аммо собиқ иттифоқ чемпионати тарқатилиши билан у янада кескин тус олди. Жуда кўплаб футболчиларимиз яқин хорижга, айниқса Россия ва Украинага кетиб қолишгани сир эмас. Биргина бизда эмас, собиқ иттифоқнинг бошқа республикаларида ҳам ана шундай қўнимсизлик кузатилган эди. Иш шу даражага етдики, баъзи бир Россия жамоалари, масалан, Набережний Челнидаги «КамАЗ», Владикавказнинг «Спартак-Алания» жамоалари таркиби деярли «чет эллик»лардан иборат бўлиб қолди. Аммо бу ҳақда ҳеч ким ўз вақтида ўйлаб ҳам кўрмади.

Хўш, собиқ иттифоқдош республикадан келган футболчини «чет эллик» дейиш мумкинми ўзи? Бу масаладан осони йўқ. Футболчиларга Россия фуқаролигини олиш қийин эмас. Элчихона ва консулликлар бу иш билан деярли ҳар куни шуғулланадилар. Кейин шундай манзара ҳосил бўладики, айтайлик, Россияда бирикки ўйнаган беларус футболчиси яна ўз ватанига қайтиб, аввалги фуқаролигига ўтаверади. Ўз-ўзидан аёнки, бундай «шохдан-шохга сакраш» кўпчиликда ижобий таассурот уйғотмайди, балки ғашни келтиради, холос. Масалан, ўтган йили Японияда бўлиб ўтган талабалар универсиадасига борган Россия терма жамоаси таркибида қозоғистонлик Капустников ҳам бор эди. Спортчи икки ўт орасида қолди: қайси томондан туриб беллашсин? Натижада ўртада можаро чиқди.

Савол туғилиши мумкин: бунинг Ўзбекистонга нима дахли бор?

Гап шундаки, Ҳамдўстлик давлатларининг футбол федерациялари ўртасида умумий қабул қилинган қоидалар йўқ. Худди мана шу ҳолдан «футбол даллоллари», футболчини ҳар қандай йўл билан оғдириб олувчи корчалонлар усталик билан фойдаланадилар.

ФИФА мақомига кўра, жамоадан жамоага ўтиш учун футболчига мутлақо эркинлик берилган. Фақатгина бир нарсага эътиборни қаратиш керакки, футболчи аввалги клуби билан шартлашган вазифаларини бажардими? Ахир шартнома — бу қонуний ҳужжат-ку? Худди шунингдек, клубнинг ҳам футболчи олдидаги бурчлари, ваъдаларининг ижроси қандай бўлиши ҳам сўралади. Янги жамоага ўтилгач ҳам худди шундай муносабатлар бўлиши керак. Афсуски, айнан мана шу шартлар тез-тез бузилиб турибди.

Зарур футболчини жалб этиш учун жамоа унга нималар ваъда қилмайди дейсиз! Уй, машина, мўмай пул мукофоти... Амалда эса, ваъдалар кўпинча ваъдалигича қолиб кетаверади. Шунда савол туғилади: ўйинчи ваъдани кута-кута охири тоқати тоқ бўлгач, ўзбошимчалик билан жамоани тарк этгач, клуб бор овози билан «айюҳаннос солишга» ҳақлими? Ёки ўйинчи билан икки йилга шартнома тузсаларда, ярим йилдан кейин шартномани ўзлари бузсаларчи? Йўқ, бунақаси кетмайди, марҳамат қилиб ваъда қилинган пулни тўланг! Ана шундай қонуний муносабатлар кучга киргандагина командалар футболчиларни алмаштириш масаласига жиддийроқ ёндошардилар.

Энди жамоада мураббийнинг ўрни ҳақида. Ўтган йилнинг июнь ойида, футбол мавсуми айни қизиган бир паллада МҲСКнинг бош мураббийси Баҳром Ҳакимов ўз вазифасидан озод этилди. Айнан шу киши 1994 йилги чемпионатда тўртинчи ўринни олган, шундан сўнг доимо пешқадамлар сафида бораётган жамоани шакллантирган эди. Мураббийни ишдан олиш учун армиячиларнинг «Политотдел» билан учрашувдаги мағлубияти кифоя бўлди. Икки кундан сўнг худди шундай тақдир «Трактор»нинг бош устози Валерий Лёткинга ҳам «насиб» этди. Уни аввалги йили ҳам жамоадан «қувган» эдилар. Аммо кўп ўтмай команда турнир жадвали бўйлаб пастлай бошлагандa яна қайтадан чақириб олишганди. Мураббийнинг бу галги кетишидан сўнг жамоа яна «оқсаб», чемпионатда атиги 13-ўринни эгаллади.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Ўтган мавсумда олий лига жамоаларининг ярмида мураббий алмашди, кўпчилигида эса, ҳатто бир неча бор шундай ҳол юз берди. Кўпгина ҳолатларда «ўрин алмаштириш» тадбири яхши натижа бермай, аксинча, жамоадаги интизом, футболчи ва мураббийлар ўртасидаги муносабат, қолаверса, мураббийларнинг ўзаро алоқаларига салбий таъсир кўрсатди.

Мураббийларни ҳимоя этиш учун нима қилиш керак?

Кўплаб хорижий давлатларда клуб, мураббий ва ҳомийлар ўртасида юзага келиши мумкин бўлган тушунмовчилик, можароларни бартараф қилиш учун махсус лицензия ва шартномаларга амал қилинади. Бундай лицензияларни олиш учун махсус курсни тугатиш керак, унга эса ҳар қандай мураббий ҳам осонликча қабул қилинмайди. Курсни тугатгач, олий лига жамоаларига бош мураббийлик қилиш ҳуқуқини берувчи лицензияни олиш мумкин. Бундай мураббийлар кам сонли бўлганлиги учун клуб хўжайини мураббийга «жавоб беришдан» олдин унинг ўрнини боса олувчи одам ҳақида ҳам жиддий ўйлаб кўришига тўғри келади. Акс ҳолда федерацияга мўмайгина жаримани ойма-ой тўлашга мажбурдир. Шундай қилиб, лицензия ишончли гувоҳнома бўлиши билан бирга, клуб ва мураббий ўртасида тузилган шартномага яхшигина боғловчи бўлиши ҳам мумкин.

Ҳар замон - ҳар замонда қисқа муддатли бундай курслар республикамизда ҳам ўтказиб турилади. Аммо улар билан мунтазам шуғулланувчи комиссия ёки қўмиталар тузилмаган. Ва энг асосийси — улар қонунийлаштирилмаганлиги боис, ишончли ҳимоя қила олмайдилар. Бу ишда жаҳон тажрибасига мурожаат қилинса бўлмайдими?

Баҳтиёр ҲАЙДАРОВ.

Бош муҳаррир ўринбосари Солиҳ ЁҚУБОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси Сизларга шуни маълум қиладики, халқаро сўзлашувларга буюртмалар 44-10-09, 44-39-41, 44-39-42 рақамли телефонлар орқали амалга оширилади.

Эслатма: 3 январь 1996 йилга бўлган рақамлар эълон қилинмоқда, 44-09-11, 44-23-05 рақамли телефонлар бундан буён маълумотлар берадиган рақамлар эмас. Шунинг билан бирга Ўзбекистон Республикасининг қуйидаги шаҳарларида маълумотлар бюросининг рақамлари ўзгарганлигини

МАЪЛУМ ҚИЛАМИЗ

БУХОРО ВИЛОЯТИ:			
Вобкент	21-208	ўрнига	22-205
Ғиждувон	21-208	ўрнига	21-492
Когон	22-222	ўрнига	45-292
Қоракўл	22-208	ўрнига	52-208
Янгибозор	31-292		
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН:			
Нукус	22-222	ўрнига	22-931
Беруний	42-222	ўрнига	43-109
Шуманай	62-222	ўрнига	62-109
Қонликўл	21-121		
Оқманғит	55-222		
Кегайли	22-222	ўрнига	21-222
Қораузоқ	54-733		
ФАРҒОНА ШАҲРИга			
Қўшимча	26-22-22	киритилган.	
ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ:			
Олтиариқ	32-912	ўрнига	32-222
Водил	21-222	ўрнига	21-584
Қорақумчи	25-109	ўрнига	25-292
Риштон	21-111	ўрнига	22-222
Янгиқўрғон	91-222	ўрнига	92-222
Тошлоқ	54-292	ўрнига	54-222
ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ:			
Муборак	21-393		
Қамаши	22-593		
Чироқчи	32-111		
ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ:			
Жиззах	32-222		
Пахтакор	31-111		
Зомин	21-171		
Гагарин	22-222		
Ғаллаорол	21-108		
Янгиқишлоқ	26-155		
Бўстон	21-131	ўрнига	21-108
Усмат	24-802		
АНДИЖОН ВИЛОЯТИ:			
Қўрғонтепа	11-222	ўрнига	11-333
Куйганёр	11-333		
Хўжаобод	12-222	ўрнига	12-292
Шаҳрихон	22-222	ўрнига	25-426
СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ:			
Сирдарё	92-222	ўрнига	72-555
Пахтаобод	41-292	ўрнига	41-509
Димитров	22-222		

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ:
Бўка 35-222 рақамли маълумот хизмати олиб ташланган.
Гулбаҳор 76-222 рақамли маълумот хизмати олиб ташланган.
Зафар 51-222 рақамли маълумот хизмати олиб ташланган.
Эшонгузар (Калинин) 52-222 рақамли маълумот хизмати олиб ташланган.
Келес 56-222 рақамли маълумот хизмати олиб ташланган.
Қибрай 61-222 рақамли маълумот хизмати олиб ташланган.
Пскент 51-260 рақамли маълумот хизмати олиб ташланган.
Солдатское 72-223 ўрнига 72-666
Тўйтепа 21-209 рақамли маълумот хизмати олиб ташланган.
Чинозда 32-445 рақамли маълумот хизмати ишлай бошлади.
Янгийўл 72-222 рақамли маълумот хизмати олиб ташланган.
Янгибозор 31-112 рақамли маълумот хизмати олиб ташланган.

«СЕНОЛ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТИЖОРАТ ФИРМАСИ

винтлар, шуруплар, болтлар, гайкалар, мих парчинлар (заклёпкалар) ва бошқа мустаҳкамловчи буюмларни

ТАЙЁРЛАБ БЕРАДИ.

задвижкаларни таъмирлайди, токарлик-фрезерлик ишларини

БАЖАРАДИ.

Товар айирбошлашимиз ҳам мумкин.

Воситачиларга эса тузилган ва тўлови амалга оширилган шартномаларда кўрсатилган сумманинг 10 фоизи миқдорида хизмат ҳақи тўланади.

Тўлов шакли — турлича.
Телефонлар: 74-20-33, соат 9 дан 17.00 гача.

Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти босмахонаси маъмурияти ёқилғи талонига II чорак уриладиган ШТАМПнинг йўқолганлигини ва унинг янги нусхаси тайёрланганлиги муносабати билан эски нусханинг БЕКОР ЭТИЛГАНлигини маълум қилади.

«ФАРЗ ЛТД» фирмаси ТУГАТИЛАДИ.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида 48-78-53 рақамли телефон орқали қабул қилинади.

Биринчи Тошкент Давлат тиббиёт институти ректорлиги жамоаси асаб касалликлари кафедрасининг мудири, Ўз ФА мухбир аъзоси, профессор Наби Мажидовга оналари
Рихси КОДИРОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ — TOŞKENT OQŞOMI

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-81-42, 36-57-27.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-08. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ Босишга топширилди: 11.30. 2 3 4 5 6.